Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 36 (13831) | 1975 оной февралиин 12, среда | Сэн 2 мүнгэн.

ХУРЬГА АБАЛГА—ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

АЖАЛАА ЗААШЬЕ ҺУЛАРУУЛХАГҮЙ

Хони үсхэбэрилгөөр аймаг дотороо эрхимлэжэ ябаһан «Коммунизм» колхозой хонишод түл абалгые һайн бэлэдхэлтэйгээр, эмхи гуримтайгаар үнгэргэжэ байнхай. Тус ажахын түрүү хонишон, түл абалгаар аймагай чемпион Цэдэн-Дамба Абидуевич Дагбаев түрүүшынхеэ түрэхэ залуу хонидой отара даажа абаад байбашье, зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга түлжүүлхэ гэһэн уялгадаа хүрэхын түлөө эрид шууд тэмсэнэ. Мүнөө үедэ 400 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Тэрэшэлэн Н. Ж. Хашитовагай даадаг хонишодой бригадын ажал хэрэг һайнаар ябуулагдана. Тус отарада баһал 400-гаад хурьгад абтанхай. Һүүлэй мэдээгээр колхозой бүхы отарануудта 3.500 шахуу хурьган абтаад, барандаа һайнууд. Зуутанай зэргэдэ гарахын түлөө хонишодой бригадануудай хоорондо мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнэ.

Мүн Яруунын совхозой хонишодшье юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ түл олоор абажа, хонин һүрэгөө олошоруулхын түлөө мүрысэнэ. Хонидой олоороо хурьгалжа байһан энэ үедэ эмхитэй ажалаараа Илья Андреевич Климовой даадаг отарын хонишод шалгаржа эхилэнхэй. Мүнөө эндэ 590 эхэ хонидой хахадынь хурьгалаад байна.

Тэрэшэлэн олон хони малтай «Дружба» колхозой 16 отарада түл абалга эхилээ. Эндэхи хонишод түл абалгадаа һайнаар бэлдэһэн байна. Түрүүшынхеэ хурьгалха 600 зуһаг хонидһоо 250 хурьга абаад байһан Б. Т. Березовскиин толгойлдог бригадын ажал хэрэг урагшатай. Тэрэшэлэн «Победа» колхозой Ц-Ж. Бадмаевай, Тулдуунай совхозой Б-М. Шойжолов, В. Ширабон, Д. Батуева гэгшэдэй даадаг бригаданууд түл абалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ байна. Эхэ малаа тобир таргаар үбэлжэлгэдэ оруулһан, сагай болзортонь һайн шанартайгаар үрэжүүлгэ хэһэн, дулаан байра эртэнһээ түхеэрһэн, үбһэ хулһаяа зөөжэ абаһан эдэ хонишодой бригаданууд хурьга олоор абажа, бүрин бүтэн түлжүүлхэ ехэ арга боломжотой байна гээшэ.

Тиигэбэшье колхоз, совхозуудай хонишодой бригада бүхэн түл абалгада һайнаар бэлдээгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, «Дружба» колхоздо 1-дэхи отделениин хонишодой түл абалгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаашье һаань, 2-дохи отделениинхидынь энэ талаар бирагүй байдалтай байна. Ахалагша хонишод А. Дашиев, М. Рабданов гэгшэдэй отарануудай байра хүсэд дулаалагдаагүй, үбһэ тэжээлынь газаань зөөгдөөгүй, түһалха хүнүүд эльгээгдээгүй байба. Хонидынь туранхай. Яруунын совхозой зарим отара дээрэшье дутуу дундануудай үзэгдэнэ. Эхэ хонидой байрануудай хушалта зузаалагдаагүй дээрэһээ сэхээр сэнтэнэ, дуһаална. Түрэхэ хонидто һая болотор муу шанартай талха тарянай зүйл үгтэжэ байгаа. Совхозой 2-дохи отделенидэ Тэлимбын Жалга гэжэ газарта үбэлжэжэ байһан Ч-Д. Цыренов, Ч. Базаров гэгшэдэй даадаг отарануудта үгтэһэн обёосой хахадынь мэхиинэтэй шорой, саһан байгаа һэн. Энээнһээ боложо, хонид тураһан байха юм.

Ажахынуудта хонидой түрэлгэ үшөөл удаан саг үргэлжэлхэ болоно. Энэ үедэ үдэр бүхэн үнэтэй гэжэ хонишод мэдэнэ. Хурьгадые тодон абажа түлжүүлхэ, эхэ хонидые һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ гурим заабаринуудые наринаар бэелүүлхэ гэшэ хонишон бүхэнэй үдэр бүрин анхарал эрдолгын хэрэг болоно гэшэ. Аймагай хонишод зуутанай зэргэдэ гарахын түлөө мүрысэжэ байхадаа, энэ харюусалгатай үедэ ажалаа заашье һуларуулхагүйе оролдоно, һанаһан зорилгодоо хүрэжэ ябана. Тэдэ гээгдээшэд хамтын амжалтые хойшонь татажа болохо. Тиимэһээ зарим отаранууд дээрэ тохёолдоһон дутуу дундануудые дары усадхагдаха ёһотой.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

КОЛХОЗОЙ ТООСООТО СУГЛААН

Республикын колхозуудта жэлэй дүн согсолхо, тэрэние зүбшэн хэлсэхэ, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлхо тоосоото болон тоосоото һунгалтын хамтын суглаанууд боложо байна. Иимэ суглаанууд Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм», Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ болон бусад зарим колхозуудта үнгэрөө.

Колхозуудай энэ жэлэй тоосоото суглаанууд айхабтар политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриин оршон байдалда үнгэржэ байна. Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга, мүн бүхэсоюзна социалис мүрысөөн эмхидхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые, тэрэ тоодо колхознигуудые, ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулнэ.

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй дүнгүүдые гаргажа, али бүхы талаһаань хаража үзэхэдэ, колхозой үйлэдбэриин хүгжэлтэ мүнөө үе сагай эрилтые хэр ханганаб, гүрэн түрын ехэ туһаламжа хэр зүбөөр хэрэглэгдэнэб, хүдөө ажахын продуктнуудые олоор абаха, гүрэндөө худалдаха арга боломжонууд хүсэд ашаар хэрэглэгдэнэ гү, энэ талаар табан жэлэй түсэб юу дүүргэгдэнэб гэжэ шэнжэлхэ, зүбшэн хэлсэхэ болоно. Тиимэһээ колхозой правлени, партийна комитет хамтын тоосоото суглаанда бэлдэжэ байха үедөө жэлэй дүнгүүдые харуулһан тоо, баримтануудые үргэн олон колхознигуудта хүргэхэ хэрэгтэй. Мүн жэлэй дүн харуулһан таблица, диаграммануудые зуража, олоной анхаралда дурадха шухала.

Үнгэрһэн жэлдэ республикын олохон колхозууд сагай уларилай хэды бэрхэшээлтэй байгаашье һаа, ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй, колхознигуудай габшагай шангаар хүдэлһэнэй ашаар үйлэдбэриингөө түсэб, социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа. Иимэ ажахынуудай тоодо Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Улаан-Үдын аймагай «Маяк», Хяагтын аймагай «Родина», Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Баргажанай аймагай Улаан, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ болон бусад зарим колхозууд ороно.

Эдэ түрүү колхозуудай үйлэдбэриин дүнгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, эндэхи хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдынгаа мүнөө үе сагай эрилтэдэ хүрэмөөр хүтэлбэрилгэ эмхидхэхэ гэжэ оролдоно бшуу. Нэн түрүүн ажахын гол баялиг болохо газараа хүсэдөөр, үрэ ехэтэйгээр ашаглана. Тарялан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула мелиораци, хими үргэнөөр хэрэглэнэ, ургаса ехэтэй ургамалнуудай һайн сортын үрэһэ тариха, үүлтэртэ мал үсхэбэрилхэ, малшадай мэргэжэл, шадабари дээшэлүүлхэ, хүдэлмэрие үргэлжэдэнь оньһожоруулха талаар ехэ хүдэлнэ. Эдэ колхозуудай үйлэдбэриин хубинууд ажахын тоосоондо оруулагдажа, бүхы юумэндэ эзэн ёһоор хандажа, ниитынгээ мүнгэ зөөри алмаха, арьбалха гэжэ колхознигуудай оролдодог боложо байһанай ашаар жэлэй түсэб оршотойгоор дүүргэдэг, хубаагдадаггүй жасаяа холбон нэмэжэ, үйлэдбэреэ үргэдхэжэ байдаг. Мүнөө дурсагдаһан колхозууд гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай.

Жэшээ болгон, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые (түрүүлэгшэнь А. С. Иринчеев) абаад үзэе. Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозой правлени тарялан, сабшалангаа үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ, мал, адууһа малдаа шэмэтэй һайн тэжээл элбэгээр бэлдэхэ, малай үүлтэр һайжаруулха, тиигэжэ газар тарялангай болон мал ажалай продукци урдынхиһаа ехээр абадаг, гүрэндөө худалдадаг болоһон байха юм. Эдэ бүгэдын ашаар тус колхоз гүрэндэ һү худалдаха жэлэй түсэб майн 1-дэ, нооһо — августада, орооһо — сентябрьда, мяха—декабриин 20-до дүүргэжэ, түсэбһөө үлүү нилээд ехэ продукци гүрэнэй амбаарта тушааха аргатай болоо. Колхозой үйлэдбэриин хубинууд томодхогдожо, тусхай шэглэлтэй болгогдожо, ажахын тоосоон хаа хаанагүй нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай. Тиигэжэ колхозой үйлэдбэри найдамтайгаар хүгжөөгдэнэ, ашаг үрэнь дээшэлнэ.

Тиигэбэшье республикын олохон колхозууд эдэ түрүүлэгшэдтэй нэгэ адли эрхэ байдалтай байбашье, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэжэ шадаагүй. Тиигэжэ тарялан, сабшалангайнь ургаса, малайнь ашаг шэмэ биратай дээшэлдэггүй, абтаһан продукцинь гаргашаяа харюулдаггүй байха юм. Иимэ баримтанууд Түнхэнэй аймагай «Восточные саяны», Улаан-Үдын аймагай «Авангард» Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозуудта үзэгдэнэ.

Ерэнхы дээрэнь харахада, колхозуудта хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд айхабтар ехэ бии. Бүхы колхозуудай гадуул хоёрхонинь (Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй аймагай «Победа») хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлнэ. Үнеэн бүриһөө тугал абаһан ганса колхоз (Мухар-Шэбэрэй аймагай «Путь Ленина») бии. Ажахын тоосоо үйлэдбэриин хуби бүхэндэ нэбтэрүүлхэ хэрэг олонхи колхоздо хүсэндөө хүргэгдэнэгүй. Малай үхэл гарзада орохо, эхэ малай һубайрха баримтанууд колхоз бүхэндэ ушарна. Малай фермэ үргэдхэжэ, ажалайнь оньһожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ дутагдалнууд хаа хаанагүй бии.

Тиимэһээ жэлэй тоосоото болон тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ эдэ бүхы асуудалнууд, дутагдалнууд бүхы талаһаа шэнжэлэгдэхэ, зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Илангаяа хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүргэ, харюусалгыень дээшэлүүлхэ, тэдэнэрые үйлэдбэриин ёһотой технологуудболгохо талаар эрилтэ табигдаха жэшээтэй.

Тоосоото суглаанууд миин ёһын тэдыдэ үнгэргэгдэхэ бэшэ, харин ажахыда бии байгаа арга боломжонууд ашаглагдахэ, үнгэрһэн жэлэй алдуу эндүүһээ тобшолол хэгдэхэ, дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд хараалагдаха ушартай. Шүүмжэлэл, өөрыгөө шүүмжэлэлгэ эндэ зүбөөр хэрэглэгдэхэ байна. Илангаяа хамтын мүнгэ, зөөридэ эзэн бусаар хандаха, тэрэниие үбэршэлхэ, һалахайша хэрэгээр гаргашалха баримтанууд эрид шүүмжэлэгдэхэ зэргэтэй. Мүнөө үедэ колхоз бүхэндэ трактор, автомашина болон бусад техникэ элбэгжэнхэй. Эдэ тэдэ хэр аша үрэтэйгөөр хэрэглэгдэнэб, тэрэнэй хэрэглэлгэдэ гаргашалагдаһан мүнгэ зөөри сүм харюулагдана гү гэжэ наринаар хараха, зүбшэхэ шухала.

Ажалай журам бэхижүүлхэ, хүн бүхэнэй даалгагдаһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандаха хэрэгтэ мүн лэ ехэ анхарал хандуулагдаха болоно. Зарим малшад, механизаторнууд ажалдаа хайша хэрэгээр хандажа, малаа туруудаг, һубайруулдаг, трактор, машинануудаа эбдэдэг, гэмтэлгээ гаргадаг. Иимэ хүнүүд олоной шүүмжэлэлдэ хүртэжэ, буруушаагдаха, ниитын үйлэдбэридэ ушаруулһан хохиролойнгоо түлөө сүм харюусаха байна.

1975 ондо — юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ республикын колхоз бүхэнэй урда ехэ зорилгонууд табигдана. Нэн түрүүн гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха, малай тоо олошоруулха табан жэлэй түсэб дүүргэхэ, үлүүлхэ талаар энэ жэлдэ бүхы хэмжээнүүд абтаха ёһотой. Тиимэһээ колхозой гэшүүд энэ хэрэгые бэелүүлхэ талаар өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые оруулха, тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаадаха ушартай. Түгэсхэхы жэлдэ эрхим амжалта туйлажа, партиингаа ЦК-гай уряада харюусаха гээшэ колхозник бүхэнэй нангин хэрэг мүн.

Түгэсхэхы жэлэй габшагай алхамууд

ЗҮБӨӨР ЭМХИДХЭЭД БАЙХАДА...

Табан жэлэй үнгэрһэн, тодорхойлхы жэлые амжалтатайгаар түгэсхэһэн Итанцын леспромхозой коллектив табан жэлэй түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэхэ гэжэ шиидэә. Энэ һанал эрмэлзэлээ дүүргэхэ арга боломжо хүсэд бии. Энэ коллектив модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ, продукци худалдаха нёдондо жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргээд, 249 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур худалдаһан байна.

Модо бэлэдхэлэй бүхы пунктнууд түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Леспромхозой бага комплексно бригаданууд томодхогдожо, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ байна. Кикын модо бэлэдхэлэй С. Ф. Пантелеевэй даадаг бригада жэл соо 70 мянган кубометр модо бэлэдхэн таллуулха даабаряа 75 мянган кубометртэ хүргөө. Мүн Л. С. Меньшиковэй даадаг нүгөөдэ бригада 72 мянган кубометрэй орондо 75 мянган кубометр модо бэлэдхэн таллуулаа.

Иркилигэй пунктын модо бэлэдхэлэй бригаданууд ажалаа 1,5 халаанда эмхидхэжэ, ехэ модо бэлэдхэдэг, таллуулдаг болоо. В. М. Шушовай, В. Г. Леоновой, Г. П. Медведевэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд түсэбөө, социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэһэн байна. Ю. У. Морозовой даадаг модо шэрэгшэдэй экипаж табан жэлэйнгээ даабарие дүрбэн жэл соо дүүргээ.

Леспромхозой коллектив партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга зүбшэн хэлсэхэдээ, 1974 оной, мүн бүхы талаһаань хаража үзэһэн, наринаар согсолһон байна. Тиихэдээ энэ жэлэй даабарие, бүхы табан жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ байһанаа мэдүүлбэ. Модо бэлэдхэлэй участок, пункт, бригада бүхэнэй, гаражай коллективүүд энэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгоёо тодорхойлһон юм.

Коллективэй энэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонууд яһала ехэ. Леспромхоз жэл соо 355 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ даабаритай. Энээнһээ гадна 1973 ондо дутуу бэлэдхэһэн, шэрэһэн 5.5 мянган кубометр модо оруулха ёһотой болоно.

Модошод энэ зорилгоёо бэелүүлхэ, даабаряа үлүүлхэ байһанаа мэдүүлээд, социалис уялга баталан абаа. Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ 1975 оной түсэб болзорһоонь урид, декабриин 20 болотор дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 10 мянган кубометр модо бэлэдхэн шэрэхэ гэжэ тэдэнэр хараалһан байна. Тиихэдээ арадай ажахыда үгэхэ ёһотой 5,5 мянган кубометр модые түрүүшын кварталай туршада бэлэдхэхэ, шэрэхэ юм.

Модошод агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо ажалай бэлэг бариха зорилготой. Леспромхозой хүдэлмэришэн бүхэн ажалай вахтада жагсаха гэжэ шиидэә. Тиигэжэ модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ даабаряа һара бүхэндэ үлүүлхэ, энээнэй ашаар модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ, продукци худалдаха дүрбэ һарын түсэбые апрелиин 25 болотор дүүргэхэ уялга абаа.

Баталан абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ арга боломжонууд хараалагдаа. Коллектив ямар аргаар амжалта туйлахаб гэхэдэ, ажалай түрүү оноl арга хэрэглэхэ, хүдэлмэриин сагые дэмы гээхэ ушар усадхаха юм. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ 3 процентээр үлүүлэн дүүргэгдэхэ, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай комплексно бүтээсэ 1070 кубометртэ хүргэгдэхэ юм.

Продукци худалдаха табан жэлэй түсэб 1975 оной декабриин 1-нэй үдэр болотор дүүргэгдэжэ, даабариһаа гадуур 948 мянган түхэригэй продукци худалдахаар хараалагдаа.

Социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Модо урадхуулгын участогай хүдэлмэришэдһөө модо бэлэдхэлэй үшөө дүрбэн бригада эмхидхэгдэбэ. Гээгдэлдэ ороһон Бурлнин модо бэлэдхэлэй участогта нэгэ кран, нэгэ бульдозер ондоо гараһаа абтажа үгтөө.

Модо бэлэдхэхэ, таллуулха хүдэлмэри һаадгүйгөөр ябуулхын тула хэрэгтэй бэлэдхэл хэгдэнхэй. Тракторнуудые һүниндөө байлгаха дулаан гаражнууд түхеэрэгдээ, модо шэрэлгын 61,5 километр харгы татагдаа. Модо бэлэдхэн таллуулдаг бүхы бригаданууд ажалаа 1,5 халаанда эмхидхэхэ гуримда оруулагдаһан байна. Хоёр бригада томодхогдоо. Хүсэ ехэтэй ТТ-4 тракторнууд, «Урал» гэжэ бензо-хюрөө бригадануудта үгтэбэ.

Хүдэлмэришэдэй бүтээсэ ехэтэйгээр, һаадгүйгөөр хүдэлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Модошодые халуун эдеэгээр хангаха хэрэг эмхидхэгдээ. Эндэ элдэб янзын һайн эдеэ хоол бэлдэгдэнэ. Эдеэ хоолой зарим түлбэри леспромхоз даажа абанхай.

Леспромхозой коллектив табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь дүүргэхэ гэжэ оролдожо эхилээ. Түсэб номенклатурын, продукциин шанарай талаар сүм дүүргэгдэхэ юм. Модошод үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые хэрэглэжэ, ашаг урыень дээшэлүүлхэ байһандаа батаар этигэнэ.

П. ГРИГОРЬЕВ.

КОСМОНАВТНУУД ТҮРЭЛ ГАЗАР ДЭЭРЭЭ

«Союз-17» гэжэ замбуулинай онгосын командир подполковник Алексей Александрович Губарев, бортинженер Георгий Михайлович Гречко ниидэлгынгээ про-

грамма амжалтатайгаар дүүргээд, воскресениин үдэр Алексеевскэ районой «Искра» совхозой түбэй буусаһаа юһэн километрэй зайда байдаг бүлэг хуһадай дунда, жэгдэ тэгшэ талмай дээрэ буугаа һэн.

Целиноградай аэропортдо абаашагдамсаарнь, замбуулинай баатарнуудые ажалшадай түлөөлэгшэд ехэ баяртай, халуунаар амаршалаа. Заншалта хилээмэн-дабһан А. А. Губаревта, Г. М. Гречкэдэ барюулагдаба. Басагадууд баглаа сэсэгүүдые бэлэглээ. Казахстанай КП-гэй Целиноградска обкомой нэгэдэхи секретарь, Социалис Ажалай Герой Н. Е. Кручина «Салют-4» гэжэ замбуулинай станциар амжалтатай ниидэжэ дүүргэһэнтэйнь, дорьбоогүй зөөлэнөөр бууһантайнь дашарамдуулан, А. А. Губаревые, Г. М. Гречкые амаршалба.

Тиигээд «Шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаһанай түлөө» гэжэ медаль, «Казахстан», гэжэ альбом, шэнэ газар ашаглалгын баярай ойн жэлдэ эндэхи тарияашадай ургуулһан шэниисын алтан шаргал орооһотой туулмагуудые барюулаа. А. А. Губаревта, Г. М. Гречкэдэ Целиноград хотын хүндэтэ гражданинай нэрэ зэргэ олгогдобо.

Экипажай командир А. А. Губарев сугларагшадта хандан, нигэжэ хэлээ:

— Замбуулинһаа бусахадамнай бидэниие шэнэ газарайхидай түрүүшээр угтаһандань баяртайбди. Замбуулинда ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Бидэнэй урда табигдаһан зорилго сүм дүүргэгдээ. Бэемнай һайн. Эхэ оронойнгоо шэнэ даабари дүүргэхээр бэлэмди.

Удаа тээнь үгэ хэлэһэн бортинженер Г. М. Гречко халуунаар, баяртайгаар угтаһанайнь түлөө халуун баясхалан хүргэбэ.

Космонавтнар самолёдто һуужа, тэрэ дары огторгой өөдэ шуумайн гараба.

О. ЕРКИМБАЕВ,
ТАСС-ай корр.

Целиноград.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: космонавтнууд Алексей Губарев, Георгий Гречко Газартаа бууһанайнгаа һүүлэр.

Фототелеграфаар абтаба.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

1975 оной февралиин 10-да РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани боложо, 1974 ондо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

КОЛХОЗУУДАЙ ТҮҮХЫН АЛДАРТА ОЙ

40 жэлэй урда тээ. 1935 оной февралиин 11-дэ, Москвада Колхознигууд-ударнигуудай бүхэсоюзна хоёрдохи съездын нээгдэһэн ой манай оронoй колхозуудай түүхэдэ хэтэдээ оронхой. Энэмнай илаһан хамтын ажалай түлөөлэгшэдэй съезд байһан юм. Энэмнай хүдөө ажахые социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгаха тухай Ленинскэ кооперативна түсэбэй үндэһөөр, партиин хүтэлбэри доро тогтоогдоһон, хүдөө тосхондохи шэнэ ажабайдал үүсхэн зохёогшодой съезд байгаа.

Тус съезд колхозно байгуулалтые эмхидхэлэй талаарнь тодорхойлжо түгэсхөө бэлэй. Туйлагдаһан юумэнүүд хүдөө ажахын артелиин жэшээтэ Устав дотор батадхагдаа һэн. Колхозуудай жэшээтэ шэнэ Уставые Колхознигуудай бүхэсоюзна гурбадахи съездын баталан абатар. 1969 он хүрэтэр тэрэ Устав колхозно ажабайдалай хуули боложо баримталагдан бэелүүлэгдэһэн юм. «Хүдөө ажахын артель» гэһэн үгэнүүд түүхын хуудаһан болоод, мүнөө сагай колхоздо — хүдөө ажахын томо үйлэдбэридэ таарахаяа болинхой.

Үнгэрһэн сагта хандахадаа, тэрэ үеын колхозуудай ямар байһые һанан дурдангүй үнгэрхэ ёһогүйбди. Хүдөө ажахын артельдэ дунда зэргээр 400 гектар тарилга, нэгэ трактор (МТС-тэ), 13 үнеэн хүртэдэг байгаа.

— Мүнөө орон доторнай 30 мянга шахуу колхоз — дэлхэй дээрэхи эгээн томо, түгэс оньһожоруулагдамал хүдөө ажахын предприятинууд бии, — гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын колхозуудай хэрэгүүдые даадаг Главна управлениин начальник И. П. Гайворонцев мэдээсэбэ. — Мүнөө сагай колхоздо хахалагдадаг 3.4 мянган гектар тарялан, 40 шахуу трактор, олон тоото бусад машинанууд, 1500 толгой бодо үхэр хүртэнэ. Колхозууд орон доторхи үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин хахадһаа бага бэшые үгэнэ, тэрэшэлэн эдэнэй хубаагдахагүй фонднууд 80 миллиард шахуу түхэригэй хэмжээтэй болонхой.

«1941—1945 онуудай Эсэгэ оронoо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой мүнөө бидэнэр бултадаа ехэтэ һонирхон танилсаад байнабди гэжэ И. П. Гайворонцев үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, совет интеллигенциин гаргаһан гайхамшаг баатаршалга тухай мүрнүүд энэ тогтоол дотор бии. «Фронт ба тыл дайнай бүхы үе соо дайшалхы нэгэдэмэл лагерь байһан юм».

Тэрэ үедэ хэды ехэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарбалшье, манай таряашад арми болон тылые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр бүрин хангаа бэлэй. Колхозно-совхозно байгуулалта дайнай хэсүү шанга шалгалтые нэрэтэй солотойгоор дабажа гараа. Арадай ажахые һэргээн бодхоолгын жэлнүүдтэшье түгэлдэр ехэ хүсэеэ дахин элирхэйлэн харуулаа. Зэрлиг дайсан 98 мянган колхозые, 1876 совхоз ба 2890 МТС-ые хооһоруулаа бэлэй. 70 мянга гаран тосхон ба деревнинүүд һандаргагдаһан, галдагдаһан юм. Гансахан колхозуудай 181 миллиард түхэригэй баялигууд дээрмэдэгдэһэн байгаа. Энээниие хэзээшье мартаха ёһогүйбди.

Партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй удха түгэс үгэнүүдые, хүдөө ажахы экономикын хүгжэлтэ түгэс сектор боложо байна. Совет хүнүүд мүнөөнэй шатадахи энэ асари ехэ туйлалтые КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 оной) Пленум дээрэ тодорхойлон хараалагдаһан, партиин аграрна политикатай холбоно.

Колхозно байгуулалтын илалта орон доторнай 40 жэлэй урда тээ эмхидхэлэй талаар батадхагдаа бэлэй. Мүнөө сагнай хүгжэлтэ түгэс социализмын оршон байдалда Ленинскэ кооперативна түсэбэй хараа бодолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ шэнэ шатын эхин болоо. Энэмнай ажахынуудай хоорондын хамжаанай, агропромышленна нэгэдэлэй үндэһөөр үйлэдбэреэ үргэлжэ дээрэнь тусхай мэргэжэлтэй болгохо, хамтадхан томодхохо гэһэн удхатай.

Д. СМИРНОВ.
(ТАСС-ай корр.).

ЭРХЭ СҮЛӨӨГЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЫН ДУРАСХААЛДА

Монголой Арадай-революционно партиин, Монголой гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Х. Чойбалсанай түрэһөөр 80 жэлэй ойдо зорюулагдаһан суглаан февралиин 7-до Москвадахи Хани барисаанай байшан соо болобо.

МНРП-гэй элитэ мэдээжэ эмхидхэлшэдэй нэгэнэй ажаябадалай баатаршалгата зам тухай үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ. Совет ба монгол арадуудай агууехэ хани барисаае, бата харилсаа холбооe бэхижүүлгэдэ Х. Чойбалсан ехэ габьяатай байгаа.

(ТАСС).

УРАГШАА ҺАНААТАН

Һургажа байгаа Гусиноозерын ГРЭС-һээ баруун тийшоо гурбан километр зайтай газарта 28-дахи участогай хүдэлмэришэдтэ ерэбэбди. Нуурай үрэмдэжэ байһан экскаваторнуудай, трактор абяан элихэнээр дуулдана. Багахан вагон байшангуудай, автомашинын гансашаг жэжүүгаар хүдэлмэришэд эргадаба. Эдэнэр уһан доогуур тодхогдохо соргонуудые бэлдэжэ байна. Электросварщигууд улаан шэрээдэһэ сасарган, түмэр соргонуудые бэе бэедэнь холбонод. Эндэ участогай начальник Федор Федорович Поповтой уулзажа, хөөрэлдэбэбди. Тэрэ ажал хүдэлмэри тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Энэ участогай хүдэлмэришэд ГРЭС-ые уһаар хангажа байха түхеэрэлгэнүүдые тодхохо харюусалгатай ажал хэжэ байна. Эдэнэр ажалаа һайн шанартайгаар, түргэнөөр хэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлнэ. Үнгэрһэн жэлдэ 860.159 түхэригэй ажал хэхэ даабарина гурбан һараар уридшалан дүүргэһэн юм. КПСС-эй Сэлэнгын райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын вымпел абаһан юм. Энэ участогай хүдэлмэришэд үдэр һүниие илгангүй хүдэлжэ байна. Нуурай зузаан мүльһэ үрэмдэжэ, түмэр соргонуудые уһанай гүнзэгыдэ тодхоно. Мүнөө эдэнэр уһан доогуур 1352 метр утатай сорго табяад байна. Эдэ соргонуудаар ерэһэн уһан ГРЭС-эй турбинануудые хүргэхэ юм.

Соргонуудые тодходог кранай машинист М. А. Хайрулин, жолоошон А. К. Нечаев гэгшэд халаан бүринингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр байгша оной январь һарын даабари үлүүлэн дүүргээ. Түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ хүсэлэнтэй.

И. МАЛЬЦЕВ.

ХҮРШЭНЭРЭЙ ХҮСЭН ЕХЭ

МҮРЫСЭДЭГ АЙМАГУУДАЙ ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮД

ХҮН БҮХЭНЭЙ ЭДЭБХИ

Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай ажалшад униинһөө хойшо хоорондоо мүрысэдэг һайн һайхан ёһо заншалтай. Табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ хэнэймнай түрүүлжэ гарбаһаниинь эндэ толилогдоһон мэдээн дээрэһээ элээр харагдана. Республика дотор бэлэдхэгдэдэг таряан, мал ажалай гол продуктнуудта малай хоёр аймагай ажахынууд горитой һуури эзэлдэг гэжэ булталдаа мэдээжэ.

Нёдондо ган гасуур байбашье һаань, Түгнын таряашад, малшад болон бүхы ажалшад партийна организацинуудай хүтэлбэри доро байгаалиин бэрхэшээлые тэсэмгэйгээр дабажа, үйлэдбэридөө горитой амжалта туйлажа шадаа. Жэлэй туршада гүрэндэ һү тушаалгаа 15,7 процентээр, мяха — 21,1, ноoһо — 16,5 процентээр дээшэлүүлжэ. 1973 онойхидо орходоо 16 мянган центнер таряа, 1000 центнер ноoһо, 6000 центнер хартаабха, 2000 центнер овощ, 315 центнер ороoһо гүрэндөө ехээр худалдаа. Тиин нингын мал нилээд олошороо. Тиигэжэ табан жэлэй даабари бэелүүлгые нилээд урагшань татаа.

Газар таряалангай, мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абажа, гүрэндэ худалдаха арга боломжонуудай үшөөл бии байһые түрүү ажахынуудай, үйлэдбэриин бэрхэшүүлэй дүй дүршэл гэршэлнэ. Жэшээ болгон, «Искра» колхозые абаад харая. Социалис Ажалай Герой Е. В. Ивановой хүтэлбэрилдэг тус колхозой таряашад болон механизаторнууд ороoһото болон тэжээлэй ургамалнуудай тогтуурьтай баян ургаса жэл бүри хуряажа, гүрэнтээ хүсэд тоосоxoһоо гадна, нинтынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээлтэй байдаг. Тиимэһээ һү, мяха болон бусад продуктнуудые абажа, гүрэндэ тушаалгаяа жэл бүри дээшэлүүлдэг. Хонхолынхид гүрэндэ таряа, хартаабха худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэл соо үлүүлэн дүүргээ. Тиигэжэ даабариһаа гадуур 7300 центнер таряа, 5800 центнер хартаабха тушаагаа. Хараалһан түсэб, абаһан уялгаяа бэелүүлхэ талаар Ленинэй нэрэмжэтэ, «Знамя Ленина», «Родина», «Заганский» колхозууд горитой амжалта туйлаа.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон һаалишаднай гүрэндэ һү худалдаха арадай ажахын жэлэй түсэб ноябриин 19-дэ дүүргэһэн байна. Жэл соо **үнеэн бүриһөө һү һаалга аймаг дотор 206 килограммаар дээшэлээ.** Тиихэдэ зарим ажахынууд бүришье ехэ амжалтатай. Жэшээнь, «Эрдэм» совхозой, «Родина», «Знамя Ленина» колхозуудай һаалишад, мал адуулагшад эрхим һайн дүнгүүдые туйлаа. Эдэ ажахынуудай һаалишад үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа 521—207 килограммаар дээшэлүүлээ. Хэрбээ 1973 ондо аймагай ажахынуудта 17 һаалишан үнеэн бүриһөө 2500-һаа дээшэ килограмм һү һааһан байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэй тоо 45-да хүрөө. Һаалиин 24 фермын 9-ниинь хоёр мянгатанай тоодо ороо. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ «Авангард» совхозой Алташын-Адагай фермын һаалишан Ч. Ш. Ирдынеева эрхимлэжэ гараа. Тэрэ жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 3179 килограмм һү һаажа, аймагай чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Чимидцу Ширипнимбуевнагай жэл соо һааһан бүхы һү хамтадхабал, һү зөөдэг 22 автомашинын колонно болоно.

Мал ажалһаа абтадаг бүхы продукциин 35 процентнь хонин ажалда хүртэдэг. Энээнии мүнгэн дээрэ оруулбал, аймагай ажахынууд энэ һалбариһаа дунда зэргээр 5—6 миллион түхэригэй олзо доход оруулдаг байна. Ушар иимэһээ хонин ажал хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонишодой 18 бригада зуутанай зэргэдэ жагсаа. «Забайкалец» совхозой залуу хонишон В. С. Павлуцкий зуун эхэ хонин бүриһөө 111 хурьга, хонин бүхэнһөө 3,6 килограмм ноoһо абажа, чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Республика дотор дэлгэрһэн түрүү хонишодой мүрысөөндэ Түгнэ сооһоо түрүүлэн оролсоһон «Одон» совхозой зуутан, коммунист Р. Э. Эрдынеев, Ч-Д. Эрдынеев гэгшэд бүри ехэ уялгануудые абаад, хоорондоо мүрысэжэ эхилэнхэй.

Нинтын баялиг — газараа ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ, гектар бүриһөөнь ехэ продукци, баян ургаса абаха асуудал аймагай партийна организациин, бүхы коммунистнуудай үдэр бүриин анхаралда байдаг. Энэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн юумэн хэгдээ. Дүрбэн жэл соо аймагай колхоз, совхозууд 3670 гектар шэнэ газар ашаглажа, таряалангаа 7150 гектараар үргэдхөө. Олон хоёр ажахынууд хүсэ ехэтэй К-700 трактор, «Сибиряк» комбайн, «АВМ-04», «ОКЦ-15» болон бусад олон техническэ хэрэгсэлнүүдээр хангагдаа. Хүдөөгэй ажалшадай культурна ахуй туйлан уламжилна ... Хүдөө ажахын үйлэдбэрииндэ ашаг үрэ улам томоджоно, түсхай шэнгэлтэйгээр эрхилхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа эхилээ. Жэлдээ 8300 центнер гахайн мяха үйлэдбэрилхэ гал томо комплекс Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, һаалиин томо барилганууд «Эрдэм» совхоздо, «Заганский» колхоздо, гахайн комплексно ферм «Родина» колхоздо баригдажа байна.

Гэбэшье бии байһан арга боломжо, нөөсэнүүд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй гэжэ һанагдана. Юрэ гэхэдэ, табан жэлэй түсэбөөр хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ уялгануудые эршэ аймагай бэелүүлжэ шаданагүй. Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада колхоз, совхозууд гүрэндэ ехэ хэмжээнэй һү, мяха, ноoһо, таряа түсэбһөө дутуу тушаагаа. Илангаяа «Коммунизм» колхоз, Суулгын, «Авангард», «Эрдэм», «Одон» совхозууд ехэ гээгдэлтэй. Энээнэй гол шалтагаан хадаа нинтын адууһа малда хүсэд хүрэхэ тэжээлэй бааза байгуулха талаар олохон партийна организаци, колхозой правлени болон совхозой дирекцинүүдэй зүгһөө эрилтэ бага гэжэ тэмдэглэлтэй.

Манай эрхэ байдалда һү, мяха ехээр абаха гол тэжээлнай силос ха юм. Сэтэр һүүлэй үедэ энэ ургамалда анхарал багаар хандуулагдадаг болоо. Иимэ байдал ганса манай аймагташье бэшэ, харин республика доторнай үзэгдэнэ гэжэ хэлэлтэй.

Бии байһан тэжээлээ зүбөөр буйлуулжа, малаа эдеэлүүлгэһээ ашаг шэмэ үгэлгэнь дээшэлүүлхэ, үбэлжэлгын хуби заяан шиидхэгдэхэ. «Искра» колхозой жэшээгээр тэжээлэй цехүүд ажахы бүхэндэ баригдажа байнхай. Ленинэй нэрэмжэтэ, «Родина», «Заганский» колхозуудта иимэ цехүүд ашаглалгада үгтөө. Урдань «Искра» колхоздо тэжээлэй нэгэ тонно единицын бурдүүг бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэриин 60 час гаргашалдаг һаа, мүнөө шэнэ аргаар холимол тонно тэжээл буйлуулгада хүдэлмэриин 10,5 час гаргашална. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ 6 дахин дээшэлээ. Ехэ хэмжээнэй үбһэ тэжээл арьбалагдана. Мүн малай ашаг шэмэ нилээд дээшэлнэ.

Хямда сэнтэй тарган мяха ехээр абажа, гүрэндэ худалдаха арга боломжо, нөөсэнүүдэй нэгэн—хонидые түсхай байрада шахан таргалуулга болоно. Нёдондо «Заганский», «Знамя Ленина» колхозууд иимэ байрада хэдэ мянган хонидые шахан таргалуулаа. «Заганский» колхоздол адляар хонин бүхэнөө 45 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаабал, аймагай ажахынуудта үшөө 3500 центнер мяхан нэмэжэ абтаха байгаа бшуу. Зүгөөр аймаг дотор хонин бүхэн оройдоо 31 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагдаа. Хонидые шахан таргалуулха энэ түрүү аргые мүнөө жэлдэ ажахы бүхэндэ үргэнөөр хэрэглэхэ зорилго табигдана.

Аймагай партийна организаци олониитын эдэбхи үүсхэл бадаруулха, угтамжын түсэб, уялгануудаа дүүргэлгэдэ ажалша коллективүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ, мүрысөөнэй үрэ дүн саг соонь согсолжо, олоной үзэмжэдэ табиха, сасуулан жэшэхэ, түрүү, шэнэ онол аргануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, урмашуулгын хэмжээнүүдые, илангаяа сэдьхэл бодолой талаар урмашуулгые зүбөөр хэрэглэхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулна.

Аймаг дотор бүхыдөө 10 мянга гаран хүн бригадна болон хубиин мүрысөөндэ элсүүлэгдэнхэй. Тэдэнэй 7 мянгаһаа олохониинь колхозниггууд, совхозой хүдэлмэришэд болоно. Мүрысөөнэй ябасые КПСС-эй райком, партийна организацинууд нариинаар шалгажа, хүтэлбэрилжэ байдаг. Энэ асуудал партиин райкомой бюро дээрэ хэдэн удаа харагдажа, дутуу дунданнуудые усадхаха талаар тодорхой шиидхэбэринүүд абтаа.

Үйлэдбэриин эгээн харюусалгатай участогуудта коммунистнууд табигданхай. Тэдэнэр мүрысөөнэй түгые дээрэ үргэжэ ябадаг. Жэшээнь, «Авангард» совхозой Алташын-Адагай фермын һаалишан Ч. Ш. Ирдынеева, тус ажахын гахайн фермые даагша М. В. Бутина, «Заганский» колхозой комбайчер Г. Н. Миронов, «Одон» совхозой ахалагша хонишод Р. Э. Эрдынеев, Н. Б. Дамдинов, «Забайкалец» совхозой шубуушан Н. Н. Евдокимова, «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишод А. Ф. Сластин, Ц. Д. Дамдинов болон бусадые нэрлэмээр.

Социалис мүрысөөнэй үргэн далайсатайгаар ябаха үедэ шэнэ онол аргануд хэрэглэгдэдэг болоо. Түрүүшүүлые материальна талаарнь ханһахын хажуугаар, урмашуулха ябадалда ехэ анхарал хандуулагдана. Фото-зурагыень Хүндэлэлэй самбарта һуулгаха, нэрэ, обогыень фотокарточкатайнь ажалай алдар солын дэбтэртэ бэшэхэ, Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха, ажалай алдар солын Улаан туг намилзуулжа, үхибүүдтэнь захиргаанай, партийна, комсомолой, профсоюзай организациһаа амаршалгын телеграмма эльгээхэ гэхэ мэтэ онол аргануд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Мүрысөөндэ эрхимлэжэ гарагшадай үхибүүдтэ амаршалгын телеграмма эльгээдэг болоһон һайн һайхан заншал эгээн түрүүн «Эрдэм» совхоздо мүндэлөө. Энэнь ургажа ябаа залуу үетэнние ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгэдэ сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэнэ. 1973—1974 онуудта хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө аймаг сооһоомнай 90 түрүүшүүл ВДНХ-гай медальда хүртэжэ, мүнгөөр шагнагдаһан байна. Тиихэдэ олохон нүхэд Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Аймагай колхоз, совхоз, отделени, бригада, фермэнүүд хоорондоо договор баталжа мүрысэдэг. Угтамжын түсэб, уялгануудайнгаа хэр бэелүүлэгдэжэ байһые байд гээд лэ шалгадаг, дүй дүршэлөө халан абалсадаг. Тиихэдэ Бэшүүрэй аймагай Шэбэртын фермын, манай Хуушан-Заганай фермын һаалишад хоорондоо баһал мүрысэдэг. Хоёр фермын һаалишад хоорондоо хэдэн удаа ябалсажа, дүй дүршэлөө халан абалсажа, абаһан уялгынгаа хэр бэелүүлэгдэжэ байһые шалгалсаа.

Мүнөө жэлдэ хүршэнэртэйгөө мүрысөөгөө үргэлжэлүүлхээр договор багаланхайбди. Тэрээн доторнай ямар һарада, хаана, ямар ажахыда түлөөлэгшэднай ошожо, юу харахаб, шалгахаб, дүй дүршэл, шэнэ онол аргатайнь танилсахаб гэжэ аржытар бэшэгдэнхэй.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ аймагаймнай ажалшад КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгада харюу болгон, үйлэдбэриингөө ашаг үрэ улам дээшэлүүлхэ, продукциингаа шанар дээшэлүүлхэ, үнэ сэнгыень хямдаруулха гэһэн үг зорилго урдаа табинхай. Түгнын таряашад, малшад **табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ гүрэндөө 235 мянган центнер таряа, 72 мянган центнер мяха, 125 мянган центнер һү, 7500 центнер ноoһо, 600 мянган үндэгэ худалдаха** гэһэн уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй гэмсэжэ эхилэнхэй.

Г. КОНЕВ,
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

БЭШҮҮРЭЙ, МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГУУДАЙ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ 1974 ОНОЙ ДҮНГҮҮД

(Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

	Бэшүүрэй аймаг	Мухар-Шэбэрэй аймаг
МАЛ АЖАЛ		
Бүхыдөө абтаһаниинь:		
һүн	91	102
ноoһон	94	97
үндэгэн	74	37
Гүрэндэ худалдаха арадай ажахын түсэбэй дүүргэлтэ:		
мяхан	94	97
һүн	105	110
ноoһон	100	103
үндэгэн	127	111
Малай тоо олошоруулха түсэбэй дүүргэлтэ:		
үхэр	100	94
тэрэ тоодо үнеэд	94	98
хонин	98	98
адуун	98	93
гахай	75	94
шубуун	69	—
Малай ашаг шэмэ (кг)		
һүн (үнеэн бүриһөө)	1844	1894
ноoһон (хонин бүриһөө)	2,9	2,9
үндэгэн (тахяа бүриһөө)	125	90
Гүрэндэ тушаагдаһан малай дунда зэргын шэгнүүр (кг)		
үхэр	313	316
гахай	86	87
хонин	36	32
Малай үдэсэ (100 эхэ мал бүриһөө түлжүүлэгдэһэниинь)		
тугал	79	84
хурьган	55	62
поршоонхо	1694	1315
ГАЗАР ТАРЯАЛАНГАЙ АЖАЛ		
Таряалангай ургаса (гектар бүриһөө центнерээр)		
ороoһон	9,3	10,4
хартаабха	48	68
овощ	87	134
Тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)		
үбһэн	84	64
сенаж	112	120
силос	42	42
корнеплодууд	25	24
ногооной гурил	48	98
Намарай паар хахалалга (проц.)	119	132
Үрэһэ хааха түсэбэй дүүргэлтэ (проц):		
ороoһо таряанай	92	86
хартаабхын	43	53
Гүрэндэ тушааха түсэбэй дүүргэлтэ (проц.):		
ороoһо таряан	38	36
хартаабха	112	113
овощ	63	96

Эндэ толилогдоһон гол дүнгүүдэйнгээ 21 зүйлөөнь Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынууд, 10 зүйлөөрнь Бэшүүрэй аймагайхид эрхимлэжэ гараа. Юрэнхы дээрээ Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз, совхозууд таряалангай ургасын, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын талаар нүгөөдүүлһээ һайн дүн туйлаа. Мүн адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалгааршье Мухар-Шэбэрэй аймаг түрүүлжэ гараһан байна.

Мүрысэгшэ аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, ажахын түрүүшүүл бэе бэедээ ябалсажа, ажалайнгаа дүнгүүдые шалгалсадаг, түрүү дүй дүршэлөө халан абалсадаг болоно байна. Энэнь тон һайшаалтай.

Теэд эдэ хоёр аймагуудай ажахынууд таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, малай үүлтэр һайжаруулха талаар арга боломжо ехэтэй. Тэрэнээ хүсэдөөр хэрэглэжэ үшөөл шаданагүй гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

Илангаяа үнеэдые, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ, хүдэлмэри нугалаар табигданхай. Тиигэжэ олон малынь һубайрна. Энэл ушар шалтагаанһаа болоно, нёдондо эдэ аймагуудай ажахынуудта хурьгад тон үсөөн түлжүүлэгдэһэн байна. Мүн хонидһоо ноoһон бага абтана.

Саашадаа эдэ аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд социалис мүрысөө бүри һайнаар эмхидхэжэ, бии байгаа дутагдалнуудаа усадхаха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохоор оролдохо ушартай.

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ХҮСЭДӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум, СССР-эй Верховно Соведэй сесси болон партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга арад зоной зүрхэ сэдьхэл эзэлһэн, ажалайнь эршэ хүсэ шангадхаһан байна.

Манай аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1974 оной социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, газар таряалангай, мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ. Ороoһото, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхын тула колхоз, совхозууд тарилгаяа түсэбөөр хараалагдаһанһаа 1542 гектараар үргэдхөө. Горох, куузику болон тэжээлэй бусад ургамалнуудые тариха газар баһал үргэдхэгдөө. Сабшалан болон таряалан дээгүүр наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ урда жэлнүүдтэ орходоо ехээр гаргагдаа. Хабарай тарилга богони болзор соо үнгэргэгдөө.

Баян ургаса ургуулхын тула колхоз, совхозуудта кукурузашадай 42, куузику ургуулагшадай 26, хартаабхашадай—15, луговодуудай 76, ороoһо таряа ургуулха 47 бригада, звенонууд хүдэлөө. Нёдондо сагай уларилай муу байбашье, олон бригада, звенонууд баян ургаса туйлаа. «Победа», XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Дружба», Калининай нэрэмжэтэ колхозууд ба Охин-Булагай совхоз таряа хуряалгаяа хурданаар ябуулжа шадаһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ ороoһо таряанай баян ургаса абалгаар Калининай нэрэмжэтэ колхозой Г. Ф. Горюновой бригада, овощ ургуулгаар эндэхи Е. А. Ткачевагай звено, «Победа» колхозой — В. Д. Плюснинагай, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Ф. К. Перелыгинагай звенонууд эрхимлэжэ гараа.

Таряа ехээр хуряаха, техникээ һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ социалис мүрысөөндэ «Победа» колхозой комбайнер В. П. Архипов, Бэшүүрэй совхозой — С. М. Федотов болон бусад механизаторнууд түрүүлжэ гараһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ таряалан, сабшалан болон бэлшээри һайжаруулгаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Энээнэй ашаар, жэшээнь, Калининай нэрэмжэтэ колхоздо гектар бүхэнһөө 39 центнер, Бодонгуудай совхоздо — 27 центнер үбһэн хуряагдаа. Аймагай луговодуудай оролдосын ашаар 1974 ондо гектар бүхэнһөө хуряаһан үбһэн 1973 онойхиһоо 2,8 центнерээр дээшэлээ. Ногооной гурил урда жэлэйхидэ орходоо һураггүй ехэ бэлэдхэгдээ. Ногооной гурил бэлэдхэлгээр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой АВМ-0,4 агрегадта хүдэлһэн И. И. Ивановой звено түрүүлээ һэн. Энэ звено 253 тонно иимэ гурил гаргаа.

Гэбэшье 1974 ондо манай таряашад, механизаторнуудай туйлаһан амжалтануудай хажуугаар, энэ һалбарида дутуу дунданууд, дутагдалнууд яһала ушарна. Газар таряалангай продукци гүрэндэ тушааха юһэдэхи табан жэлэй үнгэрэгшэ дүрбэн жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Гансал хартаабха худалдаха түсэб дүүргэгдээ. Энэ үедэ аймагай колхоз, совхозууд ороoһо 2586 мянган центнер, овощ 10,2 мянган центнер гүрэндэ түсэбһөө дутуу тушаагаа. Түгэсхэхы жэлдэ эдэ дутуу дунданнуудаа усадхахын тула таряашад, механизаторнууд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ороoһо таряанай ургаса уруугаа орожо байна. Хэрбээ 1971 ондо гектарай 12 центнер ороoһон абтаһан һаа, харин һүүлэй гурбан жэлдэ дунда зэргээр гектарай 9,7 центнер хуряагдаһан байна. Гэхэтэй хамта түрүүшүүлэй дүй дүршэл дээрэһээ хараад, тоолоод үзэхэдэ, манай аймаг жэлдээ 800 мянган центнер таряа хуряаха аргатай. Теэд 1974 ондо оройдоол 524 мянган центнер ороoһон абтаһан байна. Энэ хадаа газар таряалангай культура дээшэлүүлхэ, бии байгаа арга боломжонуудаа элсүүлхэ хэрэгтэ ямараар хандадаг байһыемнай элишэлжэ үгэнэ. Аймаг дотор хартаабха, овощ, куузику ургуулха хэрэг муусa ябуулагдана. Энэ талаар «Рассвет» колхоз тон бирагүй байдалтай. Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха хүдэлмэри бүхы дээрээ үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Газар уһалха, наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ хүдэлмэри олохон колхоз, совхоздо хайша хэрэгээр эмхидхэгдэнэ. Тиимэһээ 1975 ондо сабшалан, бэлшээри үндэһөөрнь һайжаруулгада гол анхарал хандуулагдаха байна.

Ажахынуудта ургаса дээшэлүүлгэдэ сэбэр паар, намарай эртын паар хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. 1974 ондо намарай паар хахалха түсэб аймаг дотор 118 процент дүүргэгдэбэшье, «Рассвет», Калининай нэрэмжэтэ колхозууд, Хёлгын совхоз энэ талаар гээгдээ.

Тэрэшэлэн уһалагдадаг газар муугаар эдлэгдэнэ. XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Рассвет», «Дружба» колхозууд, Бэшүүрэй совхоз уһалагдадаг газар дээрэһээ бага ургаса абана. Энэ хадаа газар уһалха болзорые гэдэргэ татаһанһаа, агротехническэ эрилтэнүүдые хүсэд баримталаагүй дээрэһээ болоно.

1975 оной баян ургасын түлөө хүдэлмэри түлэг дундаа ябана. Механизаторнууд трактор, машинаая заһабарилна, полинуудта нат шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргана. Таряан ажалай хүдэлмэришэд, бригада, звенонууд социалис уялгануудые абажа, мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Аймагай малшад 1974 оной социалис мүрысөөндэ баһал эдэбхитэйгээр хабаадаха, гүрэндэ һү, ноoһо, үндэгэ худалдаха даабаряа дүүргэһэн байна. Мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ тушааха түсэб бэелүүлгэдэ Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй, Охин-Булагай, Бодонгуудай совхозууд, «Победа», «Рассвет» колхозу[illegible] ехэхэн хубитаяа оруу[illegible] Адууһа малай тоо, толгой [illegible] шороо. Үнеэдэй һү шэмэ 2[illegible] килограммаар дээшэ[illegible] хонин бүриһөө 0,2 ки[illegible] грамм ноoһон ехээр хай[illegible] лагдаа, тахяа бүхэн[illegible] 26 үндэгэн олоор [illegible] таа. Бэшүүрэй совхоз[illegible] Шэбэртын һү һаалиин ф[illegible] мэ ехэ амжалта ту[illegible] Эндэ үнеэн бүһэнһөө 2670 [illegible] лограмм һүн һаагдаба. М[illegible] Дзержинскиин нэрэмж[illegible] Охин-Булагай совхозууд[illegible] XXI партсъездын нэ[illegible] жэтэ, «Дружба», Калинин[illegible] нэрэмжэтэ колхозуудай [illegible] һаалиин фермэнүүдэй к[illegible] лективүүд баһал ехэ ам[illegible] та туйлаһан байна.

Аймагай һаалишадай д[illegible] да дэлгэрһэн мүрысөө[illegible] Бэшүүрэй совхозой һаа[illegible] шан Дулма Гармаева ил[illegible] гараа. Түрүү һаалишан[illegible] гэрһэн жэлдэ үнеэн бүри[illegible] 3442 килограмм һү һаа[illegible] Тиихэдэ энэл фермын һаа[illegible] шад М. Ц. Цыбиков, М[illegible] Конечных Т. Ц. Уваро[illegible] «Дружба» колхозһоо В. [illegible] Аюшеева, «Победа» кол[illegible] һоо В. Л. Аюшеева, «По[illegible] да» колхозһоо А. Ф. П[illegible] нина гэгшэд һү ехээр һаа[illegible] ёһотой мэргэжэлтэд байһа[illegible] харуулаа. «Победа» колхо[illegible] мал адуулагша П. П. Ку[illegible] цов, «Сибирь» совхозой [illegible] Л. С. Телешева, Калинин[illegible] нэрэмжэтэ колхозой га[illegible] шан М. И. Ястребова, О[illegible] Булагай совхозой нугаһа[illegible] В. И. Глушко гэгшэд а[illegible] даа амжалта туйлана.

Гэхэтэй хамта мал а[illegible] дашье дутуу дундa[illegible] ушарна, хэрэглэгдээгүй а[illegible] боломжонууд бии. Ко[illegible] совхозуудта эхэ малай [illegible] толгой ааляар олошо[illegible] Арадай ажахын түсэ[illegible] ёһоор аймагай ажахы[illegible] 1974 оной эсэстэ 7335 ү[illegible] тэй байха һаа, тэдэнь о[illegible] доол 6924-дэ хүрэнхэй. [illegible] партсъездын нэрэмжэтэ [illegible] хоздо, Бодонгуудай [illegible] хоздо олон үнеэд дута[illegible] Иимэ ехэ дутагдал юун[illegible] болоноб гэхэдэ, малай оло[illegible] гарзалһанһаа, һубайрһан[illegible] үнеэдые искусственна ар[illegible] үрэжүүлгые муугаар эм[illegible] хэһэнһээ болоо гээшэ.

Ингээд байхада манай [illegible] магта мал ажалаа улам [illegible] шадань һайжаруулха, тэрэ[illegible] һээ абтаха продуктнуудые [illegible] бэгжүүлхэ талаар 1975 о[illegible] ехэ хүдэлмэри ябуулхаар [illegible] раалагдана. Партида, со[illegible] арадта КПСС-эй ЦК-гай [illegible] даһан Хандалгые зүбшэн [illegible] сэжэ, дээшэлүүлһэн соц[illegible] лис уялганууд абтана. Ор[illegible] һо таряанай баян ургаса [illegible] гуулхын, мал ажалай п[illegible] дуктнуудые элбэгээр аба[illegible] тула хүн бүхэнэй, бриг[illegible] отделени, звенонуудай [illegible] рондо социалис мүрыс[illegible] үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Тиимэһээ юһэдэхи таб[illegible] жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бү[illegible] эршэтэйгээр хүдэлжэ, а[illegible] лай үндэр амжалта ту[illegible] хаар аймагаймнай ажалш[illegible] хүсэ шадалаа гамнангүй [illegible] дэлжэ байна гээшэ.

В. ТАНХАЕВ,
Бэшүүрэй аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Урид зохёогдоһон графигай ёһоор Мухар-Шэбэрэй аймагай табан ажахын түлөөлэгшэд аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад зоотехник К. А. Торгашин түрүүтэй, «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ Н. Г. Цырендашиев, «Искра» колхозой ветеринарна врач Я. О. Петряков, «Родина» колхозой түрүү һаалишан С. Я. Кадырова, «Заганский» колхозой ахамад зоотехник А. Ф. Яковлев, «Забайкалец» совхозой һаалиин фермые даагша Г. С. Евдокимов гэгшэд һаяхан Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхоздо хүрэжэ, мал ажал эрхилэлгын онол аргатай танилсажа, дүй дүршэлөө халан абалсаба.

ХАЛАН АБАМААР...

Правлениин түрүүлэгшэ В. В. Смолин айлшадтаа колхозойнгоо ажалай эмхидхэл, үйлэдбэриин хубинуудые томодхон хүтэлбэрилгэ, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, продуктнуудай өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, колхозниггуудай салин хүлһэн, малшадта бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, культурнаар амарха эрхэ байдал байгуулха, табан жэлэй түсэбэй хэр бэелүүлэгдэжэ байһан тушаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөөд, асуудалнуудтань тодорхойгоор харюусаба.

Мүрысэдэг аймагайнгаа мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ харуулха, һонирхуулха юумэн эндэ яһала бии. Айлшад өөһэд өөһэдынгөө ажалда сэхэ хабаатай асуудалаар шэнэ, түрүү юумэ мэдэжэ абахые эрмэлзэбэ. Колхозой адууһа мал үбһэ тэжээлээр 60 процент, тэрэ тоодо талха таряанай зүйлөөр 80 процент хангагданхай. Энэнь ямар аргаар туйлагданаб гэбэл, тэжээл бэлэдхэхэ хэрэг тракторно-таряан ажалай бригаданудта даалгагданхай. Тиигэжэ газар таряалан хүтэлбэрилгэ нэгэ хүнэй гарта оронхой. Һаалиин хоёр фермэ нэгэдхэгдэжэ, хүсэд оньһожоруулагдаһан томо фермэ болонхой. Фермые даагша ажал эмхидхэгшэ байхаһаа гадна, һү тушаан абадаг. Харин тоо бүридхэгшэнь һүнэй тоһолигые элирүүлдэг уялгатай. Тиигэжэ тоһоной завод колхоз хоёрой хоорондо тушаагдаһан һүнэй тоһолиг тухай багаханшье алгасалдаан гарадаггүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой тушааһан һүнэй тоһолиг 3,86 процент байгаа. Һаалишан бүхэндэ 25 үнеэн даалгагдана. Үнеэ һааха, тэжээл үгэхэ, шэбхэ шабааһыень гаргаха, уһалха гэхэ мэтэ ажал фермэдэ сүм оньһожоруулагданхай. Ушар иимэһээ һаалишад дутэлданагүй. Фермын ажалтай танилсахадаа айлшадта ямар юумэн ехээр һайшаагдааб гэхэдэ, үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ түхеэрэлгэ, тэжээлэй цех, тэндэ буйлуулагдаһан тэжээлэй газар доогуур татагдаһан түмэр соргоор дамжан, малай байрануудта тодхогдоһон түсхай амһарта соо гоожохо түхеэрэлгэ, үнеэ түрүүлхэ, тугал абаха, тэдэнние харууһалха технологи, һаалишадые һэлгүүлэн амаруулха гурим гэхэ мэтэ асуудалнуудай ямараар шиидхэгдэһэниинь бултанай анхарал ехээр татаа.

Үнеэ түрүүлдэг байра соонь сэбэр, дулаахан, сагаадагданхай. Нэгэн доро 20 үнеэн тус тустаа түсхай таһалга соо байлгагдана. Үнеэн түрэхэһөө 30 хоног урид эндэ асарагдажа, түсхай рационоор эдеэлүүлэгдэнэ. Туталлаһанайнгаа удаа арба хоноод, үнеэд бүлэгтөө абаашагдана. Тугалынь тугалшанда үгтэнэ. 20 үнеэдые нэгэ хүн харууһална. Тэрэ түл абадаг, байраяа сэбэрлэдэг, үнеэдээ эдеэлүүлдэг даабаритай. Харин һаалишад өөһэд өөһэдынгөө үнеэ һаадаг байна. Тугалай байра ууралаар дулаасуулагдана. Гурбан бүлэг үнеэдтэ һэлгэхэ нэгэ һаалишан хүртэнэ.

Айлшад һаалиин фермын ажал хүдэлмэритэй танилсаһанай удаа эбэртэ бодо мал, хонидые шахан таргалуулдаг дүй дүршэлтэй, эхэ хонидой отаранuудтахи ажалтай танилсаба. Шахагдажа байһан бодо мал үргэлжэ уланда байна. Уянда байхадаа үхэрнүүд шэгнүүрээ түргэн нэмээнэ. Үбһэ тэжээлээ бүляалдажа мүргэлдэдэггүй. Үдэртөө нэгэ дахин хахад час соо газаа гаргажа, [illegible]бэр агаарта ябуулдаг гур[illegible]тай. Толгой бүриин шэгн[illegible] сүүдхэдээ 1000 грам[illegible] хүрэнэ. Ажахын үхэршэд [illegible] гэрэгшэ жэлдэ шахамал [illegible] хэнөө дунда зэргээр 350 [illegible] лограмм шэгнүүртэй[illegible] тушаагаа.

Ажахы үнгэрэгшэ [illegible] хонидые шахан таргалуу[illegible] утаашаа 100 метр, хүндэ[illegible] шөө 50 метр хэмжүү[illegible] байра ашаглалгада туша[illegible] Барилгада 3.000 тү[illegible] гаргашалаа. 1000 хони [illegible] хүн һара хахадай турша [illegible] шахан таргалуулхадаа, [illegible] гой бүриинь 40 килогр[illegible] да хүргөө. Мүнөө ж[illegible] 3.000-һаа үсөөн бэшэ [illegible] шахан таргалуулхань.

Ахалагша хонишод х[illegible] гашадые өөһэдөө ш[illegible] абадаг гуримтай. Дал [illegible] худаг малтагданхай. Та[illegible] һээ уһаниинь ходо дула[illegible] байдаг. Отара бүхэн гү[illegible] секци болон хубаагда[illegible] Ямар һарада түл аба[illegible] ашаг үрэтэйб гэһэн айлш[illegible] асуудалда: үбһэ тэжэ[illegible] элбэг һаа, январь һа[illegible] шэнэ түл абабал һайн [illegible] хонишод мэдүүлнэд.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Му[illegible] Шэбэрэй аймагай «Ро[illegible] колхозой һаалишан С.[illegible] **Кадырова** (зүүн тала[illegible] «Победа» колхозой зоо[illegible] ник-селекционер **Р. А.** С[illegible] **линатай** хөөрэлдэжэ ба[illegible]

2. «Искра» колхозой [illegible] теринарна врач **Я. О.** П[illegible] **ряковто** (наада талаһ[illegible] ехэл хэрэгтэй, һонин ю[illegible] ушараа ха.

Фотонь автор[illegible]

РЕПОРТАЖ ГАЗАРТАА БУСАБА

Залан хүтэлхэ түбһөө хэлхеэ холбооной һүүлшын сеансуудай хэгдэхэдэнь, станциин экипаж транспортна онгосо соо ходол байгаа.

— «Зенидүүд», бусажа ерэхэ түхеэрэлгэнүүдэй данса тухай шалгалта хэнэбди.

Космонавтнуудай Газартаа абажа бууха ёһотой техническэ, научна олон эдлэл хэрэгсэлнүүдые, түхеэрэлгэнүүдые наринаар хинан шалганад. Фотоплёнконууд, одо мүшэдэй зойноһоо хэгдэһэн адаглалга, шэнжэлгэнүүдтэй кассетэнүүд, документацинууд, борт дээрэхи журналнууд, биологическа ба медицинскэ туршалга, шэнжэлгэнүүдтэй материалнууд эдэнэй дунда бии.

Дүрбэн үдэрэй урда тээ Георгий Гречко журналистнуудай «Замбуулиндахи гэртнай таападта хэр һайшаагдааб?» гэһэн асуудалда харюусахадаа, иигэжэ хэлээ һэн: «Эндэ ажалнай угаа ехэ. Тиимэһээ газар дээрэ бэшэ, харин замбуулинай дайдада байнабди гэжэ хаа-яа мартажархёод, хүдэлхэ ушартай болонобди...»

Газартаа бусахынь урда тээхи — февралиин 9-дэ — хүдэлмэриин бүхы үдэр космонавтнуудта энээн тухай һануулба. Бүхэли һара соо амжалтатайгаар хүдэлһэн станциин таһалганууд эдэнэртэ дадал, дүтын болошоо. Тиин мүнөө космонавтнууд станциин бүхы түхеэрэлгэнүүдые автоматическа ёһо гуримдань оруулжа байна. Космонавтнууд бүхынгөө урда тээ станци соохиие һайнаар арюудхан сэбэрлэбэ: пылесосоор тооһо шоройень арилгаба, пультнуудай, приборнуудай панельнүүдые аршаба. Удаань ород арадай ёһо заншалаар аян замда мордохынгоо урда тээ нэгэ хэды соо һуубад.

Эрдэм наукын, инженернэ эдлэл хэрэгсэлнүүд Газарта буулгагдахаар бэлэн болгогдонхой. Эдээн соохи юумэн тухай хөөрэжэ үгэхэ, экспедициин түрүүшын дүнгүүдые согсолхо гүйлтатайгаар ниидэлгын хүтэлбэрилэгшэдтэ, түрүү конструкторнуудта, эрдэмтэдтэ хандабабди.

Программа дүүргэлгын түлөө харюусалгатай бүхы албанай хүдэлмэри илангаяа һайн, эб эетэй байгаа гэжэ залан хүтэлхэ түбэй хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглэбэ.

Космонавтнуудта, эдэниие һурган бэлдэһэн түбэй хүтэлбэрилэгшэдтэ түрүүлэн үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргэхэ ёһотойбди. Туршалгаһаа туршалга бүхэндэ замбуулинай оньһон техникэ зохёон бүтээһэн инженерүүдтэй эндэ хүдэлхэдөө, хоморой шухаг эрдэм мэдэрэлтэй, эрэлхэг зоригтой мэргэжэлтэе һурган хүмүүжүүлгын ямар хүшэр бэрхэшээлтэй, харюусалгатай байһыень ойлгомоор.

— Манай «Салюдууд» саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулагдажа байна, — гэжэ зохёон бүтээгшэдэй, конструкторнуудай нэгэн профессор К. П. Феоктистов хэлэнэ. — Эрдэмэй туршалгануудай олон байгаашье һаань, инженернэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые шэнжэлһэн байнабди.

Замбуулинай дайда космонавтын хүдэлмэриин ашаа үрые дээшэлүүлхэ, замбуулинай түхеэрэлгые һайнаар хэрэглэхэ шэнэ харгы зам бэдэрхыемнай ажабайдал баадхана. Мүнөө хэгдэһэн туршалга энэ талаар онсо удхатай юм. Удаан саг соо замбуулинай дайдаар ниидэхэ үедэ автомат түхеэрэлгэнүүд амжалтатайгаар туршагдаһан байгаа. Станциин оршон тойронхи байдалые наринаар шэнжэлбэ. Энэнь замбуулинай аппарадуудые нарижуулан һайжаруулгада шухала удха шанартай

— Хэрбээ научна адаглалга шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдые эрдэмтэдэй үшөө удаан саг соо наринаар шэнжэлхэ байгаа һаань, станциин бүхы шухала түхеэрэлгэнүүд һайнаар, найдамтайгаар хүдэлөө гэжэ бидэ һайн мэдэнэбди, — гээд К. П. Феоктистов үргэлжэлүүлбэ. — Тодорхойлон хэлэхэдэ, дүтэлэлгын, холболдон залгалдалгын түхеэрэлгэнүүдтэ космонавтнуудай үндэр сэгнэлтэ үгэһэниинь бидэниие урмашуулан баясуулна. Залан хүтэлбэрилхэ бүхы түхеэрэлгэнүүдтэл адли, эдэ агрегадууд түлишэ тон багаар гаргашалан хүдэлөө. Энэнь замбуулинай научна лабораторинуудай арга боломжые улам дээшэлүүлнэ бшуу.

— «Салют-4» гэжэ станциин экипажай хүдэлмэриие тон үндэрөөр сэгнэнэбди, — гэжэ космонавтнуудые бэлдэхэ түбэй начальнигай орлогшо, СССР-эй летчик-космонавт авиациин генерал-майор А. Г. Николаев хэлэнэ. — Научна шэнжэлгэнүүдые, туршалгануудые хэхэ, замбуулинай аппарат жолоодохо, техническэ зорилгонуудые шиидхэхэ үедөө Алексей Губарев, Георгий Гречко гэгшэд ехэ дүй дүршэлтэй, мэргэжэлтэй байһанаа харуулаа.

Эдэ үндэр сэгнэлтэнүүдыень медигүүд дэмжэнэ. Хөөрэн дэгдэлгын үедэ элдэб юумэнһээ хүнэй бэеые һэргылхэ бүлэг хэмжээ ябуулгануудай ашаар космонавтнууд һайнаар хүдэлжэ гараһан байна. Ниидэлгын бүхы үдэрнүүдтэ космонавтнууд урма баяртай ябаа гээд эдэнэр тэмдэглэнэ.

Бидэ журналистнууд, мүнөө — космонавтнуудай хүдэлмэриин һүүлшын шата тухай репортаж хэхэдээ энээниие һайн ойлгонобди.

— Һанал бодолтнай ямар бэ? Бидэнэйхидэл адли байгаа ёһотой? — гэжэ бидэ буухынь урда тээ «Зенидүүдһээ» асуубабди.

— Үгы, ондоо ааб даа, — гэжэ Георгий Гречко согтойгоор харюусаба. — Таанад зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлжэ байгаа ёһотойт. Харин бидэ наранай оролгоор угаа һонирхожо байнабди.

...Буулгагдадаг аппарат онгосын замбуулинай ба агрегадай таһагуудһаа зайсуулагдаба. Тормозлодог двигательнүүдэйнь хүдэлгэгдэжэ эхилбэ.

Үшөө нэгэ минутын үнгэрэмсээр онгосо үдхэн агаар руу хаха зүһэн орохо юм. Скоростынь эрид бууража, 7 километрэй үндэртэ тормозлодог парашют нээгдэбэ. Тиин онгосо сайран харагдаһан хоёрдохи мантан ехэ парашюдай дээрэхэнэ аргааханаар доошоо буужа захална.

Бууһан райондохи бэдэрэлгын бүлэгһөө мэдээсэлнүүдые хүлеэхэ саг үлэбэ. Тиигһээр байтар баярта мэдээсэл абтана.

— Онгосо Газарта буужа, космонавтнууд газаа үүдэеэ нээбэ.

Түрэл газар дайдадаа бусажа ерэһээртнай амаршалнабди, замбуулинай баатарнууд!

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС-ай тусхай корр.

Ниидэлгэ залан жолоодохо түб.

Арадай мүнхэ дурасхаал

ХҮШЭР ҮДЭРНҮҮД

«Энэмнай гушан жэлэй саада тээ Свирь мүрэн дээрэ болоһон ушар.

Карелиин фронтые командалагша армиин генерал К. А. Мерецков дайсадай эзэлжэ байһан эрье тээшэ стереотрубаар ехэл анхаралтайгаар адаглан харана. Ой модон, бургааһа шугыһаа бэшэ юумэн үгы, уһанай саада эрье хооһон шэнги. Тиигэбэшье эдэ абар-табар бургааһан соогуур пулемёдуудай, миномедуудай уурхайнууд нюугданхай, тэдэ хуһа, хасуури модонуудай саагуур үхэр буунуудай сэмгэнүүд ёдойлдожо байна ёһотой гэжэ генерал һайн мэдэжэ байгаа.

Иигээд лэ тэрэнь саашаа 200 километр хүрэтэр зай забһаргүй дайсанай буу зэбсэг тодхоотой айхабтараар бүхэлһэн гүнзэгы обороно байгаа бшуу.

Энэ бүхэлэлтые дэлбэ сохижо, үй бута дараха, тиигэжэ ороной Хойто Зүгтэ фашис сэрэгүүдые шангахан хохидолдо оруулха гэһэн захиралта Ставкаһаа абтаа һэн. Энээнэй ашаар Баренцева далайһаа эхилээд, Ладогын нуур хүрэтэр мянга хахад километр соо һунаһан Карельскэ, фронтын сэрэгүүд зэргэ урагшаа добтололгодо орохо ёһотой байгаа» — гээд, тэрэ үедэ «Красная звезда» газетын корреспондент ябаһан Михаил Цунц, мүнөө отставкада гараһан генерал-майор Петр Егоров хоёрой бэшэһэн «Тэдэ арбан хоёр хүн һэн» гэжэ гаршагтай очерк соонь хэлэгдэнэ. Энэ очерк «Комсомольская правда» газетын байгша оной январиин 1-нэй номерто толилогдонхой.

Тэрээн соонь манай 12 баатарлиг сэрэгшэдэй хайшан гэжэ бултанһаа урид Свирь мүрэниие гаталһан тухай бэшэгдэнэ. Тэдэнэр хуушан шинель, нэмэргэ соогуур үбһэ шэхэжэ, солдадуудтал адли айбала хээд, тэдэнээ һаланууд дээрэ бүхөөр уяа. Арбан хоёр хүн тус тустаа нэгэ-нэгэн һала түлхижэ, ооһэдөө тамаран уһа гаталжа эхилбэ. Дайсад эдэниие харахадаа совет сэрэгшэд уһа гаталжа захалба гэжэ һанаад, эрье зубшан тодхогдоһон үхэр буу, пулемёт миномёдуудаараа буудажа мэдэбэд. Тиихэдэнь дайсанай пулемёт, миномёдуудай нюугдаһан уурхайн байһан газарые мэдэжэ абамсаараа манайхин баһал урдаһаань үхэр буугаар сэхэ шагаажа ерээд лэ тэдэниие дээрэ дээрэһээнь усадхажа ороо.

Фашистнарай эзэлһэн эрье тээһээ аадар бороо шэнгеэр адхаржа байгаа һомо, снарядуудые бэе дээрээ тудажа абаһан 12 баатар хүбүүд: Владимир Немчиков, Аркадий Барышев, Серкказы Бекбосунов, Иван Зажигин, Виктор Малышев, Владимир Маркелов, Иван Мытарев, Петр Павлов, Иван Паньков, Михаил Попов, Михаил Тихонов, Борис Юносов гэгшэд булта Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй.

— Тэдэ хүбүүдые би бултыень хараа һэм. Иимэ аймшагтай ехэ гал дүлэн соогуур тамаржа, тэдэнэй бултадаа амиды гараһаниинь гайхалтай юм агша. Эгээл тэрэ үедэ бишье Лодейное Поле гэжэ хотын хажууда Свирь мүрэниие гаталалсаа һэм, — гэжэ мүнөө Евлампий Ермилович Серебренников хөөрэнэ.

Дээрэ дурсагдаһан 12 баатар хүбүүдэй нүгөө эрьедэ дүтэлхэдэ, манай сэрэгэй рото, батальонууд онгосонуудта, амфиби-машинануудта һуужа, Свирь мүрэниие олоороо гаталжа эхилбэ. Сапернууд мүрэн дээрэ понтонно онгосонуудые табижа, хүүргэ тодхожо захалба. Юуб гэхэдэ, энэ үедэ манай артиллериин мэргэн буудалгаар дайсанай бүхэлэгдэһэн оборонын үхэр буу, пулемёт, миномёдуудай нилээд олониинь үй бута сохигдоһон, һомо, снаряд аадар бороо шэнгеэр адхаруулхань һураггүй һулараһан байгаа. Тиигэбэшье немец фашистнарай эзэлһэн эрье тээһээ үхэр буу, миномёдуудай буудахань үшөөл таһалданагүй. Снаряд, минын тэһэрээндэ мүрэнэй уһан орьёлон бусалжа, эндэ тэндэ уһанай фонтан шэнгеэр өөдөө шэдэлхэнь захагүй. Энээн соогуур онгосоор тамаран ябажа, эрьеын саада талада бүтэн бүрин гарахань амар бэшэ. Манай олохон сэрэгшэд тэрэ тулалдаанда Эхэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа үгөө бэлэй.

Тиигэжэ Свирь мүрэн гаталагдажа, дайсанай үнинэй бүхэлһэн хэрэм мэтэ түхеэрэлгэнүүд сүмэ сохигдоод, Карелиин бүхы фронтын сэрэгүүдэй урагшаа амжалтатайгаар дабшаха арга олонгдоо, манай ороной Хойто Зүгэй газар дайда сүлөөлэгдэжэ эхилээ бэлэй. Тэдэнэй түрүү зэргэдэ Буряад ороной хүбүүн Евлампий Серебренниковэй командалдаг батальон ябалсаа һэн.

Дүрбэн жэлэй туршада ходол буудалдаанай боложо байһан эгээл халуун гал дүлэн соогуур ябажа гараха гээшэмнай хүнгэн хэрэг бэшэ. Хэды олон аюултай бэрхэ сагууд ушарааб даа. Тооложо барахын аргагүй. Хүн амитаниие алаха хюдаха гэжэ аһан шадалаараа зэбсэгжэһэн тусхай һургуули гараһан, хүнэй газар дайдые эзэмдэхэ гэжэ шунахайрһан дайсанай сэрэгэй хэды олон галзуу добтололгые гэдэргэ сохихо баатай бологдоо гээшэб. Тоогүй, Жэшээнь, Финляндиин Пятикрант гэжэ хотын хажууда Евлампий Ермиловичэй командалжа ябаһан батальоной урдаһаа дайсанай тусхай шэлэмэл сэрэгэй часть добтолоо. Тэдэнэр нэгэхэн үдэр соо дайсанай долоон атакые гэдэргэнь сохихо баатай болоо һэн.

— Хамсыгаа тохоногтоо хүрэтэр шамажархиһан һогтуу фашистнар урдаа автомадаа бариад лэ нюдэ нюургүй буудажа, галзуу муухайгаар хашхаралдан, гүйлдэжэ ерэгшэ һэн. Манайхин урдаһаань нэгэ зэргэ мэргэлэн буудажал мэдэхэ. Заримдаа пулемёт, автомадуудайш сэмгэн бариха аргагүй халуун болошохо. Олонойнгоо хиргагдан унажал байхада, офицернүүдтэ туугдаһан һогтуу фашистнар урагшаа орожол байха. Бүри дүтэ хүрэжэ ерэхэдэнь урдаһаань гранатануудые шэдэжэ, тэдэниие үгы хэхэ, гэдэргэнь сухарюулха баатай бологшо һэмди, — гэжэ нүхэр Серебренников хөөрэдэг.

Богонёор хэлэдэгэй ёһоор, комбат гээшэмнай ехэхэн харюусалгатай хүн ха юм даа. Хэдэн зуун хүнэй хуби заяан тэрээндэ даалгагданхай. Хайшан гээл һаа, хүнүүдээ ехээр алдангүйгөөр урдаа табигдаһан зорилго дүүргэхэб, дайсаниие илахаб гэжэ батальоной командир лэ ухаан бодолоо гүйлгэхэ, мэргэжэл шадабаряа харуулха ёһотой, Хойто Зүгэй шэрүүн ударилтай үбэлэй һалхи шуурган соогуур, үбдэгсөө саһа ойможо ябаад дайлалдаха ушар али олон болоо ааб даа. Дороо сэбдэг хүйтэн, уһа шабар болошоһон окоп-нүхэн соо хэды олон һүни, үдэрнүүд үнгэргэгдөө гээшэб. тооложо барахагүйш. Хойто зүгтэмнай зунайшье сагта бэрхэтэй ха юм даа. Хуу хүбхэлзүүр уһа намаг. ябаха аргагүй бүтүү шэрэнги ой тайга, эгсэ шулуун хада хабсагай. Үүлэ манан шэнги батаганаан.

Евлампий Ермилович Серебренниковэй батальон Карелиин шэлэ дабалсажа, Петрозаводск хото сүлөөлэлсөө, Удаань алишье талаараа далайн шухала порт Мурманскые Кольско хахад аралые дайсанай хара һабарһаа мулталалсаа һэн. Тиигэжэ фашист нохосуудые оронойнгоо Хойто зүгэй газар дайдаһаа огтолон намналсаад, манай хүршэ орон Норвегиие сүлөөлжэ дайгаа дүүргээ юм.

Тэрэнэй дайшалхы замай габьяа, дайсантай эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэһэниие тэмдэглэһэн дайшалхы Улаан Тугай, мүн Улаан Одоной хоёр орден, хэдэн олон медальнууд үбсүүень шэмэглэнэ. Аюулта дайн соогуур хэдэн дахин шархатаһан байгаа.

Дайнай дүүрэмсээр Евлампий Ермилович Хэжэнгэ нютагта нүүжэ ерээд, модошо дархан-барилгашанаар хүдэлөө. Тэрэнэй уран гараар бодхоогдоһон олохон гэр байранууд аймагай түб тосхондо байдаг. Мүнөө нүхэр Серебренников бэе муутай боложо пенсидэ гаранхай.

М. НАМЖИЛОВ.

Хэжэнгын аймаг.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ПНР-эй электрын элшэ хүсэн

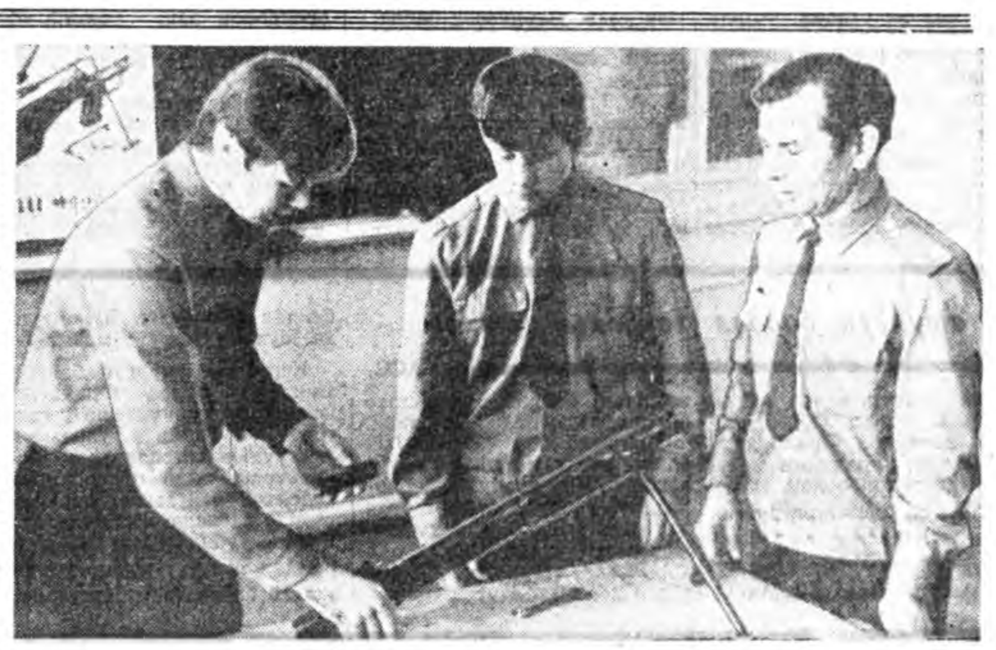
ВАРШАВА. (ТАСС). Электрын элшэ хүсэ үйлдбэрилэн гаргалгаар Арадай Польшо социалис хани нүхэдэлтэ оронуудай дунда СССР-эй һүүлээр хоёрдохи һуури эзэлнэ. Гансал үнгэрһэн жэлдэ республикын электростанцинууд 92 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн гаргаа. Энэнь ороной эрилтэ хэрэгцээмжэнүүдтэ хүсэд хүрэхэһөө гадна, аха дүү социалис оронуудта эльгээгдэһэн байна. 1974 ондо ГДР, Чехословаки 2,5 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ Польшоһоо абаһан байха юм.

Байгша ондо Польшодо 100 миллиард шахуу киловатт-час электрын элшэ хүсэн гаргагдаха.

Бата эб найрамдал

ГАВАНА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хани ёһоной айлшаар хэрэгээр Кубын Республикада ерээд байха үеэр Совет-кубын декларацида гар табиһаар нэгэдэхи жэлэй ой түгэсбэ. Энээндэ зорюулагдаһан статья «Гранма» газетэдэ толилхоодо, энэ шухала документ СССР-эй, Кубын хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаае, харилсаа холбооень бэхижүүлһэн байна гэжэ мэдээсэнэ.

Совет-кубын деклараци манай хамтын ажал ябуулгын гайхамшаг программа болоһон байна гэжэ газета бэшэнэ. Советскэ Союзай, Кубын Компартинуудай хоорондохи саг үргэлжын харилсаае үргэдхэлгэ, дүй дүршэлөө халан абалсалга хоёр оронай хоорондохи холбоое үргэдхэлгэдэ айхабтар ехэ туһа үзүүлнэ. СССР-эй ба Кубын залуушуулай, профсоюзуудай ба ниитын бусад организацинуудай, партийна хэблэлэй зургаануудай, гүрэнэй засаглалхи зургаануудай хоорондохи харилсаа холбоое бэхижүүлнэ.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ ДҮТЫН ХАНИ—БАГША

Кабанскын аймагай Селенгинск һууринай 1-дэхи дунда һургуулиин дайшалхы алдар солын залда ороходомнай военрук, запасай капитан Василий Степанович Рещиков һурагшадай дунда зогсонхой, һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэжэ байба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадалсаһан нютагайнгаа сэрэгшэд тухай эдиршүүл шэхээ табин шагнана. Удангүй тус һургуулиин директор Андрей Афанасьевич Качин, запасай капитан Алексей Панфилович Фёдоров, багша Полина Владимировна Куперман гэгшэд эндэ хүрэжэ ерэбэ.

Василий Степанович 60-аад он багта сэрэгэй албанһаа табигдажа, 1967 ондо һургуулида ажаллахаяа ерэһэн байна. Түрүүшээр тэрэ ажалай багшаар томилогдожо, эдиршүүлые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлжэ эхилээ. Сэхыень хэлэхэдэ, запасай капитан багша болохо гэжэ үнихэнэйл хүсэжэ, эрмэлзэжэ ябаа.

1971 оной сентябриин нэгэнэй урда тээхэнэ һургуулиин директор тэрэниие кабинедтээ дуудаба.

— Зай, Василий Степанович, тамнай эдиршүүлые сэрэгэй хэрэгтэ һургажа эхилхэ болоболта даа. Таниһаа ондоо хүн һанагданагүй. 17 наһандаа дайнда хабаадалсажа, үзэхые үзэһэн, сэрэгэй хэрэг һайн мэдэхэ болоһон запасай капитан байхаһаа гадна, Эрхүүгэй сэрэгэй училищи дүүргэжэ, техник-лейтенант боложо, авиачастьда удаан хүдэлөөт. Һурагшадые Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, тэдэнэрэй дүтын хани боложо шадаха ажабайдалай баян намтартай хүн та болонот, — гэжэ директор үнэн сэдьхэлһээ найдан хэлээ һэн.

Василий Степанович директорэй хэлээшые балайшье арсабагүй, юуб гэхэдэ, сэрэгэй хэрэг юунһээшье дүтэ танил шэнгеэр тэрээндэ һанагдаа бшуу. Иигэжэ тэрэ һургуулиин военрук болобо.

Һаяхан эндэ инспекторскэ шалгалта үнгэргэгдөө. Василий Степанович даажа абаһан ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, коллективэйгээ этигэл найдабари харюулжа шадаа. Хэшээлээ һайнаар үнгэргэхын тулада багша хүн өөрөө ехэ юумэ мэдэхэ ёһотой гэжэ тэрэ һайн ойлгодог. Тиимэһээ сэрэгэй хэрэг һургуулида зааха талаар олон ном уншадаг, методическа заабаринуудые шудалдаг байха юм. Харуулан ойлгуулха зураг-плакадуудые олоор хэшээлдээ хэрэглэнэ.

Василий Степанович эдиршүүлэй дүтын хани нүхэрынь боложо шадаа. Һурагшад сэрэгэй эхин бэлэдхэл һайнаар гарана, бүхы асуудалнуудта удха түгэлдэрөөр, гүнзэгыгөөр харюусана. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, һуралсалайнгаа программые һайнаар шудалһан байна. 9-дэхи, 10-дахи классуудай һурагшад сэрэгэй хубсаһа үмдөөд, хэшээлдээ ерэдэг заншалтай.

Военрук һуралсалай-материальна үндэһэ һуури бэхижүүлхые оролдоно. Сэрэгэй кабинет мүнөө гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Оньһон аргаар дэлгээгдэжэ, эбхэгдэжэ байха стенд-самбар (эбхэмэл) дархалжа бүтээгээ. Тиихэдэ мэргэн буудалгын тир түхеэржэ эхилээ.

Василий Степанович аймагайнгаа һургуулинуудай военругуудай методическа нэгэдэлэй түрүүлэгшээр һунгагдаһан байна. Иигэжэ ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Нютагайнгаа баатар габьяатанай дайшалхы замые мүнхэрүүлхэ хүдэлмэри мүн лэ Василий Степанович эмхидхэнэ. Энэ кружогой гэшүүд военругайнгаа хүтэлбэри доро Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадалсаһан нютагайнгаа 53 сэрэгшэдэй дайшалхы зам, шэн габьяата баатаршалга тухай мэдэжэ абаһан байна. Иигэжэ «Нютагаймнай хүбүүд — Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда» гэһэн альбом, планшед хэжэ, Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойдо бэлдэжэ байнхай.

Эхэ орондоо дуратайгаар, тэрэниие хамгаалхаар хэзээдэ бэлэн байхаар эдиршүүлые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ запасай капитан Василий Степанович Рещиков бүхы бэлиг шадабаряа зорюулна.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кабанскын аймагай Селенгинск һууринай 1-дэхи дунда һургуулиин военрук В. С. Рещиков хэшээл үнгэргэжэ байна.

Ч-Д. БУДАЕВАЙ фото.

ТУҺАТАЙ СЕМИНАР

Захааминай аймагай дунда, найман жэлэй һургуулинуудай һурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, ямар нэгэн мэргэжэл олгохо талаар һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн ажал ябуулагдадаг болонхой. Тэндэхи Михайловкын дунда һургуули энэ асуудалаар һайн дүршэлтэй болоо.

Һургуулиин һурагшадые ажалда дадасатайгаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай асуудалаар хоёр үдэрэй семинар болобо. Дунда ба найман жэлэй һургуулинуудай директорнууд, аймагай совхозуудай директорнууд, партийна организацинуудай секретарьнар, профсоюзай рабочкомуудай түрүүлэгшэнэр, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэнэр тэрэ семинарта хабаадаба.

«Аймагай һургуулинуудта һурагшадые ажалда дадхаан, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри һайжаруулха зорилгонууд тухай» асуудалаар аймсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Б. Б. Мониев семинар дээрэ элидхэл хэбэ. Михайловкын дунда һургуулиин директор В. С. Попова Уфа хотодо энэ асуудалаар болоһон бүхэроссин зүблөөндэ хабаадаһан юм. Тэрэ зүблөөнэй хүдэлмэри тухай, һургуулиингаа ажал тухай семинарта хабаадагшадта нүхэр Попова һонирхолтойгоор хөөрэбэ.

Залуу малшад болон механизаторнуудта ажалай, ажабайдалай таатай зохид эрхэ байдал олгохо талаар аймагай совхозуудта хэгдэдэг хүдэлмэри тухай райсовпрофой түрүүлэгшэ Б. Б. Цыбиков семинар дээрэ элидхэл хэбэ. Семинар дээрэ бултанда ашатай туһатай хөөрэлдөөн болоо.

Б. ОЧИРОВ.

БИБЛИОТЕКЭДЭ ОРОНО ГҮШ?

Библиотекын ажалые һайжаруулха, хүн зониие коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ үүргыень дээшэлүүлхэ талаар манай Коммунис парти саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа, тодорхой туһаламжа үзүүлжэ байдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ чилээд ехэ юумэн хэгдэжэ, зарим библиотекэнүүдэй ажал мэдэхээр һайжараа. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай библиотекэнүүд нэгэ газарһаа хангамжатай боложо, уншагшадые бүри олоор хангаха аргатай болоо. Тиихэдэ Улаан-Үдэ хотын түбэй библиотекэдэ энэ талаар һайшаалтай юумэн хэгдэнэ.

Хэрэгтэй номоо уншахада һайн юм бэзэ. Зүгөөр тэрэ ном уншагшадта хүргэхын тула хэды олон «дабаа» гаталха баатай болодог. Теэд ном бүхэниие уншагшада хайшан гэжэ түргэн хүргэхэб? Ямар арга хэрэглэхэб? Юу хэхэб?

Нийслэл хотын түбэй библиотекэдэ номууд жэлһээ жэлдэ олоор ороно. Энэнь һайн. Тиигэбэшье урдань олонхи номуудынь уншагшадтаа хүрэдэггүй байгаа. Юундэ? Ушарынь гэхэдэ, зарим хүдэлмэрилэгшэдынь номуудаа эмхилжэ, һалбари һалбаряарнь хубаажа, нилээд ехэ сагаа һалгаадаг байгаа. Тиихэдэ уншагшад яаха болоноб? Номуудые абажа ошохоһоо ондоо арга байгаагүй. Нэгэ газарһаа хангамжатай болохоһоо хойшо ажалынь мэдэхээр һайжараа. Филиалнуудые даагшад эмхидхэлэй али олон асуудалнуудһаа сүлөөлэгдэжэ, номуудые эмхидхэлсэнэ, каталог гэхэ мэтые зохёолсоно.

Нэгэ газарһаа хангамжа ямар удхатайб? Нэгэдэхеэр, бүхы номуудые эмхидхэл согсолхоһоо гадна, справочно-библиографическа ажалаа эрид һайжаруулха аргатай болоно. Хоёрдохёор, микрорайоной эрхэ байдалые, уншагшадай эрилтые хараадаа абажа, картотекэ ба каталогуудаа зохёоһон байна. Номуудые олоор тараахын тулада хотын түбэй библиотекэ бүхы 15 филиалдаа ороһон шэнэ номууд тухай саг дарыдань мэдүүлдэг. список эльгээнэ. Түбэй библиотекэдэ, мүн тэрэнэй филиалнуудта бүхы дээрээ 325343 ном бии. Тиихэдэ орожо байһан шэнэ номуудта каталогуудые хэнэ.

Хэблэлһээ һая гараһан номуудай заабаритай бюллетень саг үргэлжэ ерэнэ. Тэрэнииень саг дарыдань библиотекэнүүдтээ эльгээнэ. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, энэ бюллетениин аргаар уншагшад ороһон бүхы номуудые мэдэжэ абаха, тиигээд захиха аргатай юм.

Али олон һарбариин номууд орожол байха. Энэнь мэргэжэлтэдтэ илангаяа туһатай. Хэрбээ хэрэгтэй номой үгы һаа, яаха болоноб? Городой ямар районой библиотекэдэ тиимэ номой бии байһые библиотекарь мэдүүлхэ аргатай.

Библиотекэнүүдэй хоорондохи абонемент ехэ туһатай. Хэрбээ хэн нэгэ уншагшада тон хэрэгтэй номой манай городой библиотекэнүүдтэ үгы байгаа һаа. хотымнай түбэй библиотекэ ондоо городой библиотекэдэ захижа, тэрэ номыень асаруулжа болохо.

Олон түмэн уншагшадай эрилтые саг дарыдань хангахын тула эдэ бүхы ажал хэгдэнэ гээшэ. Гадна городой түбэй библиотекэ ажал хүдэлмэрээ профсоюзай, техническа библиотекэнүүдтэй холбоо барисаатайгаар ябуулна. Парти, правительствын политикые арад зоной дунда үргэнөөр ойлгуулхын тула ехэ юумэ хэнэ.

Түбэй библиотекын уншагшад жэлһээ жэлдэ олошорно. Жэшээнь, 1973 онойхитой сасуулаад үзэхэдэ, нёдондо жэлэй юһэн һарын туршада уншагшадай тоо зургаан мянган хүнөөр олошоһон, тиихэдэ 200 мянган ном олоор уншагшадта үгэһэн байна. Энэнь миил хооһон тоо, баримта бэшэ, харин нэгэ газарһаа хангамжатай болоһоной ашаа үрэ ха юм.

«Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ ба эрдэм техникын хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ библиотекэнүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой булта танилсаһан, партиин заабариие бэелүүлхын тула бүхы бэлиг шадабаряа зорюулна. Тусхай түсэб зохёогоо, библиотекэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оронхой.

Библиотекэдэ ороно гүш? Хүн бүхэнһөө иигэжэ асуухань мүнөө аягүй юм бэзэ. Тиигэбэшье энэ асуудал хэзээдэшье шухала байха. Юуб гэхэдэ, ухаан бодосоролой гуламта библиотекэ болоно ха юм. Муунь гэхэдэ, городоймнай зарим газарнуудта, жэшээнь, шэнээр баригдаһан зарим микрорайонуудта библиотекэ баригданагүй. Барилга түсэблэлгын үедэ энэ тон шухала асуудалай хараалагдаагүйнь гэмшэлтэй. Тиихэдэ городой захада оршодог тосхонууд, жэшээнь, Силикатный, Сосновый, Матросово, Ленинэй нэрэмжэтэ тосхонуудта библиотекэ байхагүй. Энээниие городой Соведэй гүйсэдкомой соёлой таһаг һайн мэдэнэ. Теэд ямаршье хэмжээ абанагүй.

Хотын түбэй библиотекын мэдэлэй филиалнууд саг үргэлжэ методическа номуудые, библиографическа бюллетень абана гэжэ тэмдэглээ һэмди. Энэнь илангаяа туһатай. Юуб гэхэдэ, олон тоото уншагшадтай ажал хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхадань, библиотекэдэнь орожо байгаа номуудые һалбари һалбаряарнь согсолходонь нилээд ехэ саг гарана.

Бүришье ехэ туһаламжа үзүүлхэ һэн. Теэд эндэ нэгэ шалтагаан бии. 1-8-дахи классуудай үхибүүд хүүгэдэй республиканска библиотекэдэ ябажа, номуудые уншадаг, элдэб һонин асуудалнуудаар хөөрэлдөө хэдэг юм. Харин тиихэдэ 9—10-дахи классуудай һурагшад хотын түбэй библиотекэдэ ябана. Тиимэһээ библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй хэхэ ажал олошорно. Һургуулиин ахамад классуудай үхибүүдтэ методическа туһаламжа үзүүлхэ, мүн хэрэгтэй номуудаар хангаха баатай болоно. Хэрбээ эдэ бүгэдые хараадаа абажа, городой һургуулинуудай дэргэдэхи библиотекэнүүдэй ажал хүдэлмэриие һайжаруулаа һаа, материальна баазыень бэхижүүлээ һаа, ахамад классай үхибүүд заабол түбэй библиотекэдэ ябахагүй, харин һургуулиингаа библиотекэһээ хэрэгтэй номуудаа, мүн методическа туһаламжа абаха бэлэй.

Библиотекэнүүдэй материальна үндэһэ һуури бэхижүүлхэ, мүн дособхи байдалыень аятай зохид болгохо талаар КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор онсо анхарал хандуулагдана. Энэ шухала зорилго бэелүүлхын тула промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай нютагай Соведүүдэй хүтэлбэрилэгшэд һаналаа табиха, олон литые хабаадуулха ушалтай.

М. ОСОДОЕВ,
манай корр.

ШЕФҮҮДЭЙ БЭЛЭГ

Хото, хүдөө нютагай харилсаа холбоон һүүлэй жэлнүүдтэ улам үргэдэжэ байна. Энээниие гэршэлһэн жэшээнүүдтэй хаа хаанагүй дайралдахаар.

Улаан-Үдэһөө хэдэн зуун километр холо оршодог «Коммунизм» колхозые «Электромашина» заводой коллектив шефтээ абанхай. Тус заводой хүдэлмэришэд колхозой үйлэдбэриин үндэһэ һуури хүгжөөлгэдэ, шэнэ барилгануудые бодхоолгодо ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Мүнөө шефүүд Үльдэргын колхозниигуудай үхибүүдтэ саад барижа байнхай. Байгша ондо автогараж барижа эхилхэ юм.

Тэрээнһээ гадна, шефүүд колхозой ажалшадай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр саг үргэлжэ һонирхожо байдаг. Ажахын эгээл олзо доходтой һалбари болохо хонин ажалые түргөөр хүгжөөхэ тэмсэлдэнь тэдэнэр колхоздо туһа нэмэри хүргэхые оролдодог болонхой. Малай үбэлжэлгэ эхилжэ, түл абалгын ойртожо байһан үедэ болоһон хонишодой зүблөөндэ хабаадалсахаяа заводой директор Н. Н. Бурлов, парткомой секретарь З. Е. Суçков, завкомой түрүүлэгшэ Н. Носиков болон бусад түлөөлэгшэд ерээ һэн. Эдэнэр үнгэрһэн, тодорхойлхы жэлдэ үндэр амжалта туйлаһанаарнь Үльдэргын хонишодые амаршалжа, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ үшөө ехэ зорилгонуудые шиидхэхыень хүсэһэн байна. Удаань шефүүд колхозой зургаан хонишод-зуутанда, тэрэ тоодо Ц-Д. Дагбаев, Д. Цыбанова болон бусадта заводой хүдэлмэришэдэй үмэнэһөө тус тустань телевизорнүүдые бэлэг болгон барюулаа. Хүдэлмэришэн-шефүүдэйнгээ энэ халуун анхаралдань харюусан, табан жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ булта дaa оролсожо, улам үндэр амжалта туйлахабди гэжэ колхозой хонишод мэдүүлһэн байха юм. Мүнөө эдэнэр түл олоор абажа, ажахынгаа хонин һүрэг улам олошоруулхын түлөө ехэ зоригжолтойгоор тэмсэжэ байнхай.

Д. ДУГАРОВ.

Яруунын аймаг.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

ФОТОКОНКУРС СОНОСХОГДОБО

Байгаалиие сахин хамгаалха Ажалай Улаан Тугай орденто бүхэроссиин бүлгэмэй зургаадахи съездын хүндэлэлдэ бүлгэмэй Буряадай республиканска совет Улаан-Үдын телевидениин студитай хамта республикын байгаалиин нөөсэ баялигуудые сахин хамгаалхада зорюулагдаhан фото-конкурс 1975 оной февралиин 1-hээ октябриин 1 болотор соносхобо.

«Түрэл хизаар Буряад оромнай, hалбаран сэсэглыш!» гэhэн уряа доро конкурс үнгэргэгдэхэ юм. Байгаалида хүнэй ямараар хандадаг байhые харуулhан, тэрэниие шэнэдхэн хубилгаха талаар ямар хүдэлмэри хэгдэжэ байhые, манай ой тайгын үзэсхэлэн hайхан байгаалиие, эрдэни амитадые зураглан харуулhан фото-зурагуудые конкурсдо абтаха байха.

Зурагууд 18Х24 сантиметр хэмжээтэй байха.

Бүхы зурагууд дээрэ автор конкурсын уряа бэшэхэ ёhотой. Гадна, нэрэ обогоо, фамилиин, адресаа, телефоноо заатагүй бэшэхэ ёhотой.

Фото-зурагуудаа иимэ адресаар эльгээгты: г. Улан-Удэ, студия телевидения, на конкурс «Цветы мой край родной, Бурятия».

Эрхим hайн хүдэлмэринүүдые урмашуулхын тула иимэ хэмжээнэй табан шан тогтоогдоо:

а) нэгэдэхи нэгэ шан — 60 түхэригэй;
б). хоёрдохи нэгэ шан — 40 түхэригэй;
г). гурбадахи хоёр шан — тус тустаа 30—30 түхэригэй.

Байгаалида болоhон онсо hонирхолтой юумэ, хүнэй ба байгаалиин хоорондохи холбооe харуулhан фото-зурагай түлөө — 35 түхэригэй түсхай шан тогтоогдобо.

Байгаалиие хамгаалха бүлгэмэй республикын совет байгаалида дуратайшуулда, фото-зурагуудые хэгшэдтэ фотоконкурсдомнай эдэбхитэйгээр хабаадалсахыетнай хүлеэнэ.

ХҮХЮУН hЭН

НИЖНЕАНГАРСК. (Манай штатнабэшэ корр. Г. ГАНЮГИН). Янгинама хүйтэн үбэлые үдэшэлгэдэ зорюулагдаhан hайндэр эндэ үнгэргэгдэбэ. Үбэлэй hайндэрэй найр зугаада аймагай ажалшад, БАМ-ай барилгашад хабаадалсаhан байна.

Ородой гурбан баатарнууд болон Емеля гэгшэдые hажаажа хубсалhан хүбүүд hайндэртэ хабаадалсагшадые баясуулаа. Үхибүүд зэргэшээ гурбан мориндо hуужа сэнгэhэн, хүхилдэhэн байна. Мүн аргамжа татан мүрысэhэн, мүльhөөр хүшэгдэhэн бахана өөдэ гаража, солбон бэрхэеэ туршалсаhан байха юм. Тиихэдэ ород арадай урданай, мүнөө үеын дуунууд хэды гоёор зэдэлээ гээшэб!

Иигэжэ Хойто-Байгалай аймагай Нижнеангарск тосхоной ажалшад үбэлые үдэшэлгэдэ зорюулагдаhан hайндэр эмхи гуримтайгаар, хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэбэ.

БИРМЫН ЕРЭЭДҮЙН ЗОРИЛГО

Бирмын арад оронойнгоо бэеэ даанхай байдалтай болоhоор 27-дохи жэлэй ойе hаяхан тэмдэглэбэ. Бирмын ажабайдалда угаа ехэ политическэ удхатай ушар үнгэргэшэ жэлдэ болоhон байна. Арад зоной дунда үнгэргэгдэhэн асуултын үедэ хүн зоной дийлэнхи олонхиин hайшаалаар шэнэ Конституци жэлэй урда тээ баталагдан абтаа hэн. Конституциин ёhоор, энэ орон Бирманскэ Союз гэhэн нэрэтэй Социалис Республика болгон соносхогдоо. Бирманскэ социалис программын партиин (ПБСП) хүтэлбэрилхы үүргэ, нэгэ партитай байха гурим конституциярнь батадхагданхай. 1974 оной Конституциин үндэhөөр, январь, февральда Арадай суглаанай — гүрэнэй засагай дээдэ зургаанай ба соведүүдэй — нютагай засагай зургаануудай бүгэдэ нийтын hунгуули үнгэргэгдэбэ. Арадай суглаанай нэгэдэхи сесси март hара соо боложо, Революционно совет өөрынгөө эрхэ түлөөлэлгые дүүрэнэндэ тоолоhон байна. Тиин, революционно соведэй гэшүүд гартаа бариhан засагай эрхые 12 жэлэй туршада эзэлhэн үе дүүрэhэн байгаа.

Социалис Бирмэдэ байгуулагдаhан гуримталаар оронhон 12 жэлэй турша соо бата бэхи hуури эзэлээ. Олонийтэ ажалшадай аша туhада тааруу социально-политическэ гориитой шэнэдхэлгэнүүд бэелүүлэгдэбэ. Национальна экономико бии болгохо, экономическэ талаараа бэеэ даадаг болохо алхамууд хэгдээ. Экономикын шухала hалбаринуудта хариин монополинуудай ба национальна томо буржуазиин эзэрхэлгэ усадхагдаа, зөөриин талаар харилсаанда хубилалта болоо, тингэжэ гүрэнэй ба кооперативна секторэй талаар нийтэ национальна ба олонийтын зөөри үргэдхэгдээ. Нийтын бүхы продукт дотор тэдэнэй эзэлдэг хубитань тус тустаа 35 ба 8 процент болоо. Энгэй шэнэ предприятинуудые тогтоолго хоригдоо, бии байhандань гүрэнэй засагай зургаанууд дай, хүдэлмэрилэгшэдэй ба зээдэй түлөөлэгшэдhөө захиргаанай комитедүүд тогтоогдоо.

Банкнуудай ба страховой тэнхэ, хүндэ промышленностиин, электрын элшэ хүсэнэй предприятинууд, транспорт ба хэлхээ холбоон, гадаадын болон дотоодын худалдаа hайманай нилээд ехэ хуби, hургуулинууд, дээдэ hургуулинууд, полиграфин ба кинопрокадай олонхи предприятинууд гүрэнэй мэдэлдэ бүрин ороноой. Гэхэ зуура, жэжэхэн предприятинуудай бүридэлдэ энгэй зөөри горитой hуури эзэлhээр.

Худөөдэхи хүушнай харилсаан революционно соведэй үедэ горитойгоор hайжарhан: помещигүүдэй үүгэдэ арендэ түлөhөн болюулагдаhан, миллион хахад үлүүгүй таряашад газарай участогтай болоhон байгаа.

Таряашадай кооперативна бүлгэмүүдые бүхы орон дотор тогтоон байгуулха хэмжээ ябуулганууд мүнөө хэгдэжэ байна. Эдэ бүлгэмүүд худөө ажахида үйлэдбэриин кооперациие үргэнөөр хүгжөөхэ үндэhэ hуури болохо ёhотой.

hүүлэй 10 жэлэй турша соо Бирмэдэ эрдэм бэшэг шудалалгын хэмжээн ехээр нэмээ, эхин hуралсал үргэнөөр дэлгэрэнхэй, медицинскэ туhаламжа түлөөhэгүйгөөр үзүүлэгдэдэг болоо.

Горитой амжалтанууд туйлагдабашье, орон доторхи ажал хэрэгые бүхы дээрэнь абажа харабал, ехэшье hайн рохээр бэшэ. Бирмын экономикын гол hалбари — худөө ажахы хэдэн жэлэй турша соо нэгэ хэмдээ зогсошоhон байгаа, гүрэнэй олон предприятинууд хангалтагүйгөөр худэлнэ, эдихэ, эдлэхэ юумэнүүдэй үнэ сэн хүндэрнэ.

Эдэ бүгэдэ юунhээ шалтагаалhаб гэхэдэ, үйлэдбэридэхи хүушнай харилсаанууд үндэhөөрнь усадхаа, шэнэ харилсаанууд бии болголгодо хархис этэгээдүүд үсэд шангаар эсэргүүсэнэ, тэрэшээн шэнэ засагаархидта шухала дүй дүршэл дутална. Колониальна үе сагhаа үлэhэн социально-экономическэ ехэ гэмтэлэй ороhоон мүн лэ экономикын хүгжэлтэдэнь муугаар нүлөөлнэ.

Ондоо оронуудта худалдагдадаг зүйлнүүдэй гол хубинь бологшо барайгар ургуулан абалгада 1974 он соо бүри ехэ бэрхээшэлэй тохёолдоhонhоо, мүн гадаадын валютын дуталдаhанhаа уламжалан, промышленна түүхэй эд, запасной частьнууд ба түхеэрэлгэнүүдые, бүд болон бусад шухала эд бараа ондоо оронуудhаа худалдажа абалга эрид ехээр хороо. Энээнhээ шалтагаалан, экономическа байдал улам муудана, шухала эд бараан ехээр дуталдана, хонхоо аралжаан hүхэрнэ, эдэ хоолой продуктнуудай үнэ сэн дэлгүүр дээрэ хүндэрнэ. Эдэ бүгэдэhөө уламжалан, бүhалгааннуудта забастовконууд боложо байна.

Хархис хүсэнүүд декабрьда зарим студентнүүдэй, дамнарай дунда хүсэл үүдхээд, тэрэнь зэрлиг алалга хюдалга болон hүжэрhэн байгаа. Правительствын зүгhөө нислэл хотодо онсо байдал тогтоохо баатай болоо. ООН-ой генеральна секретарь байhан У Танине худөөлэлгэ, тэрэшэлэн тохёолдоhон бэрхэшээлнүүд политическэ харатаа ябуулгын шалтаг болгодон хэрэглэгдэhэн байна.

Дотоодын хархис этэгээдүүдэй hүйдхэлтэ ябуулгануудhаа, Шанска национальна область худар зэбсэгтэ отрядуудые эльгээжэ, Бирмые ходо шахардуу байдалтай байлгаха гэдэг Пекинэй — хойто зүгэйнь харата хүршын хорото хэрэгүүдhээ уламжалан, Бирмэдэхи байдал бүри орёо болоно. Тэдэ отрядуудай ба Бирмын армиин подразделенинүүдэй хоорондо алалсаата тулалдаанууд нэгэнтэ бэшэ болоhон байна. Тихэтэй хамта холын заха булангуудай национальна байдалнуудые замханагуй. Таиландын шэбээлэн бирмын политическа эмигрантнууд hүйдхэлтэ ябуулгануудые ходо хэжэ байна.

Мүнөөнэй Бирмэдэ зарим тэды бэрхэшээлнүүдэй ба шиидхэгдэхэгүй асуудалнуудай бии байбашье hаань, тэдэниие зайсуулжа болохо гэжэ эндэхин булта этигэнэ. Шэлэн абаhан замаараа саашада дабшахаар шиидэлтэ, ехэ арга боломжонууд энэ оронойдо бии. Бирмэ гүрэн тогтооhон хэрэгтэ амжалта туйлагдахал байха гэжэ этигэл найдабари түрүүлнэ.

Энэ ороной жабхалан байгаали нефть, саган тугалган, вольфрам, үхэр тууглан, сайр, түмэрэй руда, шулуу нүүрhэн, рубина, сапфира ба нефрит түхэ мэтэр үгаа баян юм. Бенгалиин тохой загахаар, кревантануудаар элбэг, эндэхи далайн дулаан уhан соо субад зорюута ургуулжа болохо. Ой тайга соонь, плантацинуудтань тик, хатуу модон, каучугай модод ургадаг, газар дээрэнь барайгар ба хлопок, саахарай тростник, арахис, эдеэ амтатай болгодог зүйлнүүд, сай, дулаан ороной бусад ургамалнууд таригдадаг.

Эдэ бүхы баялигу... арадай аша туhада хүсэд ... рин зорюулха гэхэ дүр... Бирмын экономическа т... байнэ гол зорилго боло... Тэрэнь 1974 оной апрельд... бэелүүлэгдэжэ эхилэн бэ... на. Тиин Бирмын полити... да Бирмэн социалис ... программын партиин ... дол, колониальна ... нуудые сүм усадхаха, оро... политическэ ба экономи... ска бэеэ даанхай байдал ... хиүүлхэ хараа бодол ... лүүлэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай ехэ ... легаци hаяхан Совет... Союзда ерээд ошоо. ... партиин ба арадай хоорон... хи хани харилсаагаар ... нинь КПСС-эй ЦК-да ... лоhон хөөрэлдөөнэй ... СССР Бирмэ хоёрой хоор... дан холбоо барисаае ... дань үргэдхэн гүнзэгэ... шалтагаан болоо. А... оронуудтай, тэрэ тоод... байнаа нэмэтэй, hайн харилсаатай байhанаа СССР ... сэгнэдэг гэжэ КПСС-эй ... гай Генеральна секрета... Л. И. Брежнев Улаан... тартахи ойн баярай ... рэй үедэ хэлээ hэн. ... общественые социалис ... шэнэдхэн хубилгахын ... тэмсэлдээ амжалта туй... хыень хани барисаата ор... ной ажалшадта совет хүн... хүсэнэ.

Н. НОВИКОВ,
ТАСС-ай корр.

Рангун.

СПОРТ — СПОРТ

ВАЛЕРИЙ ХАРЛАМОВ: ТҮРҮҮ hУУРИДА ГАРАХАНЬ ХҮШЭР БОЛОНО

Хоккейн бэлигтэй бэрхэ хоёр түлөөлэгшэ — вратарь Владислав Третьяк, добтологшо Валерий Харламов гэгшэдые совет журналистнууд 1974 ондо ороной эрхим бэрхэ 10 спортсменэй тоодо оруулhан байна. Эдэнэр хоюулаа ЦСКА-гай клубай ба СССР-эй суглуулагдамал командын түлөө мүрысэдэг, хоюулаа дэлхэйн, олимпийскэ чемпионуудай нэрэ солодо хүртэнхэй. Эдэнэй нэрэнүүд уласхоорондын оршом соо үргэнөөр мэдээжэ болонхой.

Москвада ажаhуудаг 26-тай Валерий Харламов Совет Армида алба хэдэг юм. Тэрэ офицер-ахалагша лейтенант. Москвадахи физкультурын институдай гурбадахи курсда заочноор hурадаг. Энэнь саашадаа Харламовай тренер болохо хүсэлэнтэй байhыень элирхэйлэн гэршэлнэ.

АПН-эй корреспондент Валерий ХАРЛАМОВТАЙ уулзажа, хэдэ хэдэн асуудалнуудта харюусахыень тэрэнийе гуйhан байна.

— Үнгэрhэн жэлэй дүнгүүдтэ ямар сэгнэлтэ үгэхэ байнабта?

— Нёдондо жэл хоккейгээр олон мүрысөөнүүд үнгэргэгдэhэн байна. Тиин эдээн соohоо гурбан юумэ онсолон дурдахa хүсэлэнтэйб: нэгэдэхеэр, СССР-эй суглуулагдамал командын дэлхэйн түрүү hуури эзэлэлтын мүрысөөндэ илалта туйлалга: хоёрдохёор, ЦСКА-гай клубай ороной чемпионой нэрэ зэргээ алдалга. гурбадахяар. хоёр жэлэй забhарлалтын hүүлээр Канадын профессионалнуудай уулзалгаяа hэргээлгэ.

СССР-эй суглуулагдамал команда дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ 13-дахяа хүртэhэн байна. Сэхыень хэлэхэдэ, хүшэр шанга тэмсэлдэ илажа гараабди гэжэ хоккейдэ дуратайшуулда hануулха шухала. Ушарынь юуб гэбэл. ЧССР-эй суглуулагдамал командатай түрүүлэн уулзахадаа, ехэ тоотойгоор шүүгдээ hэмди. Энэ ушар Европын оронуудта хоккейн үргэнөөр хүгжэжэ байhые элирхэйлэн гэршэлнэ.

Алдар солоороо дашуурхаhaa аюултай юумэн спортдо үгы. Энэ ушарhaa боложо, ЦСКА-гай команда ороной чемпионой нэрэ зэргээ алдаhан байна. Түрүүшээр урагшагүйгөөр наадажа эхилбэшье, «Крылья Советов» командые хүсэхэ байхабди гэжэ найдаа hэмди. 1969 онhoo хойшо бусадhaa булюу hайнаар наадан, илажа гарагша hэмди. Бэедээ найдалгын үрэ дүн элеэр харагдаа: «Крылья Советов» СССР-эй чемпионадта кубок шүүгээ.

Урагшагүйдэлгын урма зоригыемнай хухалhанiинь элитэ. Гэбэшье совет хоккейн саашанхи хүгжэлтэ тухай бодохо болоо hаа энэмнай муу юумэн гээшэ ааб даа. Бэлиг шадабаритай, дүй дүршэлтэй үшөө нэгэ клуб манайда бии болоо. Мүнөө «Крылья Советов» бидэнэй удаа хоёрдохи hуурида ябана. Харин бидэнэй дүй дүршэл дэмы hалаагүй. Мүнөө ЦСКА мүрысөөндэ түрүүлнэ.

— СССР-эй, Канадын хоккеистнүүдэй дунда 1974 ондо үнгэргэгдэhэн хэдэн мүрысөөн тухай юу хэлэжэ шадахабта?

— СССР-эй суглуулагдамал командын ба ВХА-гай профессионал хоккеистнүүдhээ бүридүүлэгдэhэн командын хоорондо нёдондо сентябрь hарада үнгэргэгдэhэн хэдэ хэдэн уулзалганууд олоной анхарал татаhан, hонирхол үүсхэhэн байха юм. Эдэ уулзалгануудта хабаадаhан манай хоккеистнүүд хоёр ондоо hанамжатай үлөө. Нэгэдэхеэр, бидэнэй хүн бүхэн гэмэлтэhэн байна. Ушарынь юуб гэбэл, канадынхид олохон ушарта ёho гуримуудые эбдэжэ, хэтэрмэ шэрүүнээр наадана. Хоёрдохёор, бидэ профессиональна хоккейн «одод» Горди Хоу. Бобби Халл, вратарь Джерри Чиверс гэгшэдтэй уулзажа наадахадаа, илажа гараhандаа омогорхон баярланабди. hаяхан манай команда — ЦСКА хоккейн эхэ нютагаар ябажа ерээ hэн. Манай бэрхэ бэрхэ хоккеистнүүд Владислав Третьяк, Борис Михайлов, Владимир Петров ба Александр Гусевай Бобби Халл гү, али Фил Эспозито гэгшэдhээ дутуугүй алдар суутай, нэрэ хүндэтэй байhандань этигэhэн байнаб.

— Хоккейн ерээдүй тухай юун гэжэ hананабта?

— Манай ороной хоккей шэнэ хүгжэлтэ хэжэ байна. Ороной түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөн илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэрнэ. Очко бэлэхэнээр үгэдэг команданууд үсөөрөө. Ригын, «Динамо», Челябинскын «Трактор», Саратовай «Кристалл» гэхэ мэтэ команданууд ямаршье командануудтай уулзахадаа, илалта туйлаха хүсэл эрмэлзэлтэйгээр наадана. Энэнь совет хоккейе хүгжөөхэ, СССР-эй суглуулагдамал командын наадые hайжаруулха байhанiинь дамжаггүй.

Манай суглуудагдамал команда мүнөөшье дүй дүршэл, арга шадабари ехэтэй. Гэбэшье, 19—20 наhандаа ябаhан Вениамин Александров, Александр Рагулин, Вячеслав Старшинов, Владислав Третьяк, Владимир Викулов, Александр Мальцев мэтын бэлигтэй бэрхэ залуу хоккеистнүүдээр нэмээгдэхэ ёhотой. Дэлхэйн хоккейдэ ехэ хүгжэлтын боложо байhан мүнөө үедэ иимэ хоккеистнүүд илангаяа хэрэгтэй бшуу. Дэлхэйн түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөн энэ жэлдэ хуушанай гуримаар үнгэргэгдэхэ. Теэд дэлхэйн түрүү hуури эзэлэлгын нээмэл чемпионат хоккейн түүхэдэ түрүүлэн хойто жэл үнгэргэгдэхэ юм. Энэнь профессионалнуудшье мүрысөөндэ хабаадажа шадаха гэhэн удхатай. Хэрбээ профессионалнуудhaa туhаламжа абаагүй hаа, Канадын, США-гай суглуулагдамал командануудай хэр хүсэ шадалтай байха тухайнь хэлэhэнэйшье үлүү. Скандинавын оронуудай: Швециин, Финляндиин, суглуулагдамал команданууд НХЛ-эй, ВХА-гай командануудта наададаг хоккеистнүүдые урижа, командынгаа бүридэлдэ оруулан, дэлхэйн түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөнүүдтэ хабаадажа шадаха байна.

Хилын сааhанаа

• телефон • телеграф • радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

«1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай туйлаhан илалтын 30 жэлэй ой тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолдо гадаадын хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна. Олон газетэнүүд энэ тогтоолые дэлгэрэнгыгээр толилходоо, Советскэ Союз лэ бүхы дэлхэйе Германиин фашизмын булимтаран эзэмдэхэ зам хааhан, дайнай бүхы хүшэр бэрхэшээлые өөртөө даажа абаhан, гитлеровскэ Германиие, милитарис Японииe hамна бута сохилгодо шиидхэхы үүргэ дүүргэhэн гол хүсэн болоо гэжэ тэмдэглэнэ. Совет арад, тэрэнэй арми социалис Эхэ оронойнгоо сүлөөтэ, бэеэ даahан байдалые Коммунис партиин хүтэлбэри доро хамгаалан, сүлөөлхы агууехэ үүргээ, интернациональна уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргээ гээд социалис оронуудай хэблэл мэдээсэнэ.

«Салют-4» гэжэ жолооцоггодог научна станци, «Союз-17» гэжэ транспортна онгосо дээрэ 30 сүүдхын турша соо амжалтатайгаар хэгдэhэн шэнжэлгэнүүд тухай, космонавтнууд А. А. Губаревай, Г. М. Гречкын Газартаа бусаhан тухай дэлхэйн бүхы оронуудай газетэнүүд үргэнөөр бэшэнэ. Польшын «Трибуна люду» газетэ «Совет космонавтикын асари ехэ шэнэ амжалта» гэhэн гаршаг доро статья толилбо. Урда тээнь ниидэhэн космонавтнуудай дүй дүршэлые хэрэглэн, космонавтнар Губарев, Гречко ехэ шэнжэлгэнүүдые хэхэдээ, замбуулин тухай. Газар тухай, өөhэд тухайдаа хүнэй эрдэм мэдэсые улам үргэдхэhэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын хани ёhоной албанай хэрэгээр САР-та, АРЕ-дэ ерээд бусалгын дүнгүүдые Венгриин «Непсабадшаг» газетэ үргэнөөр толилно. Эндэхи хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд тухай толилогдоhон документнүүд энэ уулзалгын амжалтатай hайн, аша үрэ ехэтэй байhые элирхэйлэн гэршэлнэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые заhаруулхын тула тааруу зүб, бата эб найрамдал хангаха шухала байна.

Перудахи байдал тухай «Жиче Варшавы» газетэ бэшэнэ. Тус орон доторхи түрүү шэнжэтэй хубилалтануудта контрреволюционно хүсэнүүд тойбо татахые оролдоhон аад, урагшагүйдөө.

США-да хүдэлмэригүйшүүлэй улам олошоржо байhан тухай статьяе «Вашингтон пост» газетэ толилбо. Ерэхэ зун орон дотор хүдэлмэригүйшүүлэй тоо ажалладаг хүн зоной 10 процентэ болохо гээд тэрээн доторнь тэмдэглэгдэнэ. (ТАСС).

ПАРИЖ

Европодо эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын түлөө

ТАСС

Франциин олониитын түлөөлэгшэдэй национальна уулзалга Франциин сенадта боложо, Европодо аюулгүй байдал хангаха, энэ түбиин оронуудай хоорондохи харилсаа холбооe hайжаруулха тухай гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. ФКП-гэй ЦК-гай гэшүүд, элитэ мэдээжэ уран зохёолшод, эб найрамдалай түлөө Франциндахи хүдэлөөнэй, Франциин эхэнэрнүүдэй холбооной, түрүү үзэлтэй ба демократическа бусад эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, сенаторнууд, Национальна суглаанай депутадууд тэрэниие бэлдэхэ, үнгэргэхэ ябадалда хабаадаhан байна.

Политическэ ба ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, дипломадууд, экономистнууд уулзалгын үедэ үгэ хэлэхэдээ, Европо түбиин элдэб оронуудай хоорондохи харилсаае үргэдхэн hайжаруулха, шахардуу шанга байдал саашадань hулаpуулха шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Европодо аюулгүй байдал хангахын түлөө Франциин комитедэй түрүүлэгшэ пастор А. Гайяр уулзалгын дүнгүүдые согсолходоо, политическэ ондо ондоо харaa бодолтой байгаашье hаа, тэрээндэ хабаадагшад бултадаа Европо түбидэ бата эб найрамдал хангаха хүсэл эрмэлзэлтэй байна гэжэ мэдүүлбэ.

БАГДАД

Ирак-Иранай хилэ дээрэ болоhон хёмороон, зүришэлдөөн

ТАСС

Ирагай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай начальнигай мэдүүлгэ эндэ тунхаглагдаба. Февралиин 8-най үглөөгүүр Иранай сэрэгүүд Васит провинциин Бадра район шадараар Ирагай хилэ эбдэжэ. Ирагай постнуудые ехэ буугаар, миномёдоор буудаhан байгаа гээд энээн дотор хэлэгдэнэ. Энээнэй үеэр Ирагай хилэ сахижа байhан нэгэ хүн алуулаа, хэдэн хүн шархатаа. Ирагай зэбсэгтэ хүсэнүүд энээндэнь харюу үгэбэ.

Хилэ шадар болоhон буудалдаанай түлөө Иран харюусаха зэргэтэй гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ТЕГЕРАН. (ТАСС). Правительствын ПАРС гэдэг агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, февралиин 8-най үглөөгүүр Ирагай сэрэгүүд Мехран хото шадараар Иранай хилэ сахидаг постнуудые ехэ буугаар, миномёдоор буудаhан байна. Ирагай армиин подразделенинүүд Иранай газар дайда руу нэбтэрэн орохо hэдэлгэ хэдэн газараар хэбэшье, Иранай хилын сахюулай частьнуудаар үлдэгдэн намнагдаhан байгаа. Энээнhээ хойшо хэдэн хоногой турша соо эндэ тэндэ буудалдаанууд болоо. Иранай талаhаа . алуулhан хүнүүд үгы гэжэ агентство мэдээсэнэ.

ТОКИО

Хабарай тэмсэлэй түсэбүүд зүбшэлэгдэнэ

ТАСС

Ороной 4,3 миллион тухай хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые зэргэнүүдтээ нэгэдүүлдэг Профсоюзуудай генеральна соведэй ээлжээтэ бэшэ 49-дэхи съезд эндэ нээгдэбэ. Профсоюзуудай 60 hалбариие түлөөлдэг 500 шахуу делегат съездын хүдэлмэридэ хабаадана. Япон ажалшадай хабарай тэмсэлэй түсэбүүдые эдэнэр зүбшэн хэлсэхэ юм.

Профсоюзуудай генсоведэй түрүүлэгшэ М. Итикава съезд нээлгэн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, орон доторхи ехэ капиталай дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүү хүдэлөөгөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхыень ажалшадые уряалба. Ниитэ ажал ябуулгаараа өөhэдынгөө байдалые hайжаруулжа шадаха байнабди гэжэ тэрэ хэлээ.

Профсоюзуудай генсоведэй генеральна секретарь С. Охи хабарай тэмсэлэй хараа түсэб тухай элидхэл съезд дээрэ хэбэ. Салин хүлhыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень hайжаруулха, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэхэ уряа доро япон ажалшадай хабарай тэмсэл үнгэргэгдэхэ юм. Гүрэнэй алба хаагшадта буhалгаалха эрхыень hэргээхэ, США-тай сэрэгэй холбоотой байлгаhаа арсаха эрилтэнүүд хабарай тэмсэлдэ хабаадагшадай урда табигдаха байна.

РИВЕР-ФОРЕСТ

ЧИЛИИН АРАД ЗОНИИЕ ДЭМЖЭНЭ

ТАСС

Чилитэй hаналаа нэгэдэлгын национальна хоёрдохи конференци эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Чикаго хото шадар болоhон конференцидэ хабаадагшад Холбоото Штадуудай бүхы заха булангуудаар тарахадаа, Чилиин арад зонтой hаналаа нэгэдэлгын ябуулга Холбоото Штадуудта үргэнөөр үнгэргэхэ, фашис диктатурада эсэргүүгээр хэhэн али бүхы тэмсэлыень дэмжэхэ hанал бодолтойгоор бусаhан байна.

«Нэгэдэл тухай мэдүүлгэ» — энэ хуралдаанай гол документ мүн. Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө Чилидэ тамалагдан хаагдажа байhан хүнүүдые сүлөөлхын түлөө, ажалшадай граждан эрхэ сүлөө hэргээхын түлөө тэмсэхые конференцидэ хабаадагшад тангариглаа. Чилиин фашис хүнтын харата муухай ябуулгануудые дэмжэдэг американ түримхэйшүүлые, монополинуудые эдэнэр эрид буруушааба.

ЛИССАБОН

Таряашадта газар

ТАСС

Португалиин компарти... Португалиин демократичес... хүдэлөөнэй, зүүнэй үзэлт... социалис хүдэлөөнэй ур... гаар эмхидхэгдэhэн ху... ажахын ажалшадай мити... Португалиин Алентеж пр... винцидахи Беж хотодо бол... бо. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй х... дэлөөнэй программые дэмж... жэ байhанаа элирхэй... тула эдэнэр сугларhан б... на. «Элдүүрилжэ байгаша... газарыень үгэхэ» гэhэн у... лозунг доро үнгэрhэн митин... дэ тус райондо байдаг с... гэй частьнуудай түлөөлэгш... мүн лэ хабаадаа.

Португалиин худөө а... хын хэрэгүүдые эрхилдэг ... рэнэй секретарь Эстев... Белу митинг дээрэ үгэ ... лэхэдээ, правительство hа... шухала алхамуудые х... орон доторхи аграрна рефо... модо эхи табиха байна ...

ИСЛАМАБАД

Пакистандахи байдал

ТАСС

Оппозиционно национа... на арадай партиие Пак... най правительство хоёр... тэрэнэй мүнгэ зөөриие гү... нэй мэдэлдэ абаха тухай ... носхоо. Пакистанай хүтэл... рилхы арадай партиин эл... мэдээжэ ажал ябуулагшад... нэгэн, Баруун-Хойто х... шадархи провинциин дото... дын хэрэгүүдэй минис... Х. М. Шерпао гэгшые а... hан ушар энэ хорюулай ш... тагаан болоhон байна. ... гэрэгшэ субботодо Пешав... ска университедтэ ... байха үедэнь эндэ бомбо ... hэлжэ, тэрэниие алаhан б... гаа.

Алуулhанайнь hүүлхэ... национальна арадай парти... бүхы хүтэлбэрилэгшэд, ... нэй дунда тэрэнэй түрүү... шэ Вали Хан, түрүүлэгш... орлогшо шейх Рашид Ахме... генеральна секретарь Ка... Гардези, партиин провин... нуудай эмхинүүдэй түрү... лэгшэнэр баригдажа хаагд...

1973 он болотор тус ... тиин засаг барижа бай... Баруун-Хойто хилэ шадар... провинцида национальна а... дай партиин гэшүүд ... гаяа олоор баригдажа ха... даба.

Хаагдаhан хүнүүдэй ... гэм зэмэтэй байhан туха... мүнөө болотор соносхо... дүй байhаар.

ПАРИЖ

ТАРЯАШАД БУРУУШААНА

ТАСС

Худөө ажахын продукциие гүрэндэ худалдаха сэнгые дээшэлүүлхэ эрилтэ Франциин таряашад табиба.

Таряашадай эмхинүүдэй мэдээнүүдэй ёhоор, үнгэрhэн жэлдэ худөөгэй ажалшадай олзо доход 25 процентээр доошолhон байна.

Таряашадай бүлэнөрэй ажахынуудые хамгаалха хүдэлөөнэй уряагаар Ланда департаментын таряашадай 250 делегат буруушаажа байhанаа мэдүүлэн, Мон-де-Ма... сан хотодохи департамент... префектурын байшангые ... дэн часай турша соо эз... дээд байгаа.

Малшадай манифест...нууд Корсика хотын Бель... дерэй үйлсэнүүдтэ болоб...

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, ... редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67,81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Барилгын хэрэгсэлнүүдтэ — харюусалгатайгаар хандаха» — түрүү бэшэг. «Колхозуудай түүхын гайхамшагта үдэр» гэhэн Д. Смирновой статья. «Космонавтнууд түрэл газартаа» гэhэн фотоинформаци.

Хоёрдохи хуудаhанда: республикын ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын түлөөлэгшэдэй суглаанай материалнууд.

Гурбадахи хуудаhанда: В. Затеев, А. Буинов гэгшэдэй статья. Буряад драмын театрай артистнуудай амжалта тухай «Литературная Россия» газетэhээ абтаhан статья. Дэлхэйн hонин.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Агуухэ байлдаанай харгыгаар» гэhэн Л. Галдановай статья. Спортын hонин. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Поколения в поколение» — телевизионно-документальна фильм (түрүүшынхеэ харуулагдаха). 10.25 — В. Катаев. «Белеет парус одинокий» — уран зохёолой дамжуулга. 10.55 — «Байгаалитай танилсанабди». 11.15 — Агаарай долгин дээрэ — «Залуу наhан». «Валентин Сазоновой анхарал оролдолго». 11.55 — «Зураг бүхэндэнь — наран». 12.10 — «Түүдэг» (үнгэтэ). 12.40 — 12.50 — Забhарлалга. 12.50 — hүүлэй hонин. 13.00 — Үхибүүдтэ. «Такой большой мальчик» — уран hайханай фильм. 14.25 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 14.55 — «Море нашей надежды» — уран hайханай фильм. (үнгэтэ). 16.20 — «Галия Измайлова хатарха» (үнгэтэ). 16.50 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусаха. 17.20 — «Кто был ничем...» — телевизионно уран hайханай фильм. (2-дохи сери), (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Телевизионно hонин. 19.20 — «Залуу уран зохёолшодой конференциие үгтүүлан» гэhэн дамжуулга (буряадаар).

«Орбита». 19.40 — «Галия Измайлова хатарха» (үнгэтэ). 20.15 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 20.45 — «Море нашей надежды» уран hайханай фильм. 22.10 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусаха. 22.40 — «Кто был ничем...» — Телевизионно уран hайханай фильм. (2-дохи сери). (үнгэтэ). 23.50—24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Галия Измайлова хатарха» (үнгэтэ). 01.05 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 02.35 — «Море нашей надежды» уран hайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — Н. В. Гоголь. «Иван Фёдорович Шпонька и его тетушка» телевизионно оперо.

«Орбита». 19.00 — 19.10 Забhарлалга. 19.10 — Литературна уншалга. Р. Гамзатов «Минии Дагестан» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.40 — Буряадай телевизионно ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 20.10 — «Адмирал Нахимов» уран hайханай фильм. 22.05 — «Три спасибо в день» телевизионно фильм.